

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.10.2024
COM(2024) 456 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor
fundamentale**

Raportul anual pe 2024 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE

Finanțare pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale

Raportul anual pe 2024 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE

Cuprins

1. Introducere.....	1
2. Promovarea și protecția drepturilor fundamentale prin intermediul programului CEDV	5
3. Promovarea și protecția drepturilor fundamentale prin intermediul altor programe ale UE	10
4. Finanțarea drepturilor fundamentale în statele membre	28
5. Cooperarea dintre UE și alți donatori publici și privați	35
6. Concluzie	41

1. Introducere

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („carta”) reunește drepturile fundamentale recunoscute pentru toți cetățenii în Uniunea Europeană. Odată cu apropierea celei de a 25-a aniversări a proclamației sale în 2025, drepturile, libertățile și principiile cartei rămân mai importante ca niciodată.

Când se aplică cartea?

Din 2009, cartea are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor și a dreptului Uniunii care stă la baza legislației și a politicilor UE¹. Instituțiile, organele, oficiile și agențiile UE trebuie să o respecte în toate activitățile pe care le desfășoară, la fel ca și statele membre atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii².

Statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii, în special atunci când:

- pun în aplicare legislația UE prin adoptarea unor măsuri naționale de punere în aplicare;
- adoptă acte legislative în cazul în care dreptul Uniunii impune obligații specifice sau permite o derogare³;
- pun în aplicare programele de finanțare ale UE în conformitate cu normele de finanțare ale UE.

În Strategia sa din 2020 pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE („strategia privind cartea”)⁴, Comisia Europeană a stabilit măsuri de îmbunătățire a utilizării cartei⁵ pentru a sprijini aplicarea drepturilor fundamentale în toate politicile UE. O modalitate prin care Comisia poate prezenta aplicarea Cartei este prezentarea unor rapoarte anuale tematice privind aplicarea cartei⁶. Raportul din acest an privind cartea este dedicat **finanțării pentru promovarea, protejarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale**.

Aplicabilitatea drepturilor fundamentale în cadrul finanțării UE. De-a lungul anilor, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a clarificat relația dintre finanțarea UE și aplicarea cartei. Potrivit CJUE, se consideră că statele membre „pun în aplicare dreptul Uniunii” și sunt obligate să respecte drepturile și să promoveze aplicarea cartei atunci când se pune în aplicare dreptul

¹ Articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

² Articolul 51 alineatul (1) din cartă.

³ Atunci când statele membre adoptă acte cu putere de lege într-un domeniu în care UE nu are competență și în care nu există dreptul Uniunii, acestea nu pun în aplicare dreptul Uniunii, iar cartea nu este aplicabilă. Cu toate acestea, multe dintre drepturile fundamentale consacrate în cartă sunt, de asemenea, prevăzute în jurisprudența și constituțiile naționale, precum și în Convenția europeană a drepturilor omului, la care au aderat toate statele membre.

⁴ COM(2020) 711.

⁵ [Analiza consultărilor specifice legate de noua strategie a Comisiei privind cartea](#), p. 24.

⁶ Aceste rapoarte privind cartea sunt menite să analizeze mai îndeaproape aplicarea cartei într-un anumit domeniu de importanță strategică reglementat de dreptul Uniunii. Împreună cu rapoartele anuale privind statul de drept, rapoartele privind cartea prezintă punerea în aplicare a unora dintre valorile fondatoare ale UE în sensul articolului 2 din TUE. Rapoartele privind cartea contribuie la susținerea valorilor fundamentale ale UE, a statului de drept, a democrației și a respectării drepturilor fundamentale. A se vedea rapoartele anterioare: [Protecția jurisdicțională efectivă și accesul la justiție](#) – Raportul anual pe 2023 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE, COM(2023) 786 final; [Un spațiu civic prosper pentru apărarea drepturilor fundamentale în UE](#) – Raportul anual pe 2022 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE, COM(2022) 716 final; [Protejarea drepturilor fundamentale în era digitală](#) – Raport anual pe 2021 privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a UE, COM(2021) 819 final.

Uniunii privind finanțarea⁷. Acest lucru include, în special, elaborarea documentelor de programare, instituirea sistemelor de gestiune, monitorizare și control, implementarea programelor și întreprinderea acțiunilor concrete prezentate într-o descriere a proiectului⁸. Pe lângă autoritățile naționale de management și organismele intermediare, se poate considera că anumiți beneficiari ai proiectelor pun în aplicare dreptul Uniunii și au obligații în temeiul cartei⁹.

Finanțarea specifică joacă un rol central în sprijinirea punerii în aplicare a politicilor UE privind drepturile fundamentale în statele membre¹⁰. Comisia a recunoscut în special necesitatea de a sprijini societatea civilă, apărătorii drepturilor omului, autoritățile naționale, regionale și locale, legiuitorii, judecătorii și alți practicieni din domeniul justiției și alte persoane în aplicarea drepturilor fundamentale. Comisia a reamintit dificultățile raportate de organizațiile societății civile (OSC-uri) și de apărătorii drepturilor omului¹¹ în ceea ce privește accesul la finanțare și a luat măsuri pentru a sprijini un mediu favorabil pentru OSC-uri. În Recomandarea sa referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice¹², Comisia a încurajat statele membre să aloce fonduri pentru participarea organizațiilor societății civile și să dezvolte reziliența acestora atunci când se confruntă cu amenințări și cu atacuri¹³. Comisia a recunoscut, de asemenea, necesitatea ca atât statele membre, cât și Comisia să se asigure că proiectele finanțate de UE respectă valorile UE și dreptul Uniunii, inclusiv cartă¹⁴.

Seminarul Comisiei Europene din 2023 privind sprijinirea societății civile prin finanțare. În iunie 2023, Comisia a organizat un seminar privind sprijinirea organizațiilor societății civile prin finanțare. Ca parte a acțiunilor ulterioare raportului din 2022 privind cartă referitor la un spațiu civic prosper¹⁵, seminarul a permis un schimb între societatea civilă, Comisie și alți donatori cu privire la cele mai bune practici de finanțare și sinergii. Printre acțiunile suplimentare sugerate de

⁷ A se vedea, în acest sens, Hotărârea CJUE din 17 septembrie 2014, Liivimaa Lihaveis MTÜ, C-562/12, EU:C:2014:2229.

⁸ Comunicarea Comisiei, Orientări privind asigurarea respectării Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene atunci când sunt implementate fondurile structurale și de investiții europene („fondurile ESI”), 2016/C 269/01, punctul 3 și anexa I.

⁹ Acest lucru este valabil, de exemplu, atunci când un stat membru face beneficiarii finanțării responsabili de prestarea unui serviciu public sub controlul său, ceea ce implică un rol excepțional apropiat de autoritatea statului, a se vedea Comunicarea 2016/C 269/01 a Comisiei, punctul 2.2.1. Cu toate acestea, statele membre nu pun în aplicare în mod automat dreptul Uniunii atunci când gestionează și implementează programe sprijinite din fonduri ale UE [a se vedea cauza C-198/13, Hernández și alții/Spania (punctele 33-37)]. Sprijinul din fonduri ale UE nu este suficient, în sine, pentru a se concluziona că o măsură implică punerea în aplicare a dreptului Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă. Va trebui să se analizeze dacă, într-un caz individual, măsurile naționale relevante urmăresc punerea în aplicare a dreptului Uniunii. A se vedea cauza C-117/14, Grima Janet Nisttahuz Poclava/Jose María Ariza Toledano (punctul 42) și Comunicarea 2016/C 269/01 a Comisiei, secțiunea 2.

¹⁰ Strategia privind cartă, p. 8-9.

¹¹ [Societatea civilă | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](#); COM(2022) 716, p. 16, care se referă la măsuri disuasive, cum ar fi auditurile, investigațiile privind finanțarea și obstacolele în calea accesului la finanțare.

¹² C(2023) 8627. De asemenea, COM(2023) 630 final, în care Comisia a făcut referire la gama largă de oportunități de finanțare puse la dispoziție pentru a stimula participarea cetățenilor, implicarea civică și încrederea în democrație și a subliniat necesitatea de a nu limita activitățile organizațiilor societății civile și ale apărătorilor drepturilor omului care primesc finanțare din străinătate.

¹³ C(2023) 8627, considerentul 23, p. 10 și 19.

¹⁴ Strategia privind cartă, p. 8-9.

¹⁵ COM(2022) 716.

participanți s-au numărat furnizarea continuă de finanțare pentru consolidarea capacităților, reziliență și protecție prin intermediul fondurilor UE și al celor naționale. Participanții au încurajat, de asemenea, un dialog periodic cu donatorii pentru a asigura complementaritatea și diversificarea finanțării, pentru a spori accesibilitatea și flexibilitatea acestora și pentru a permite învățarea reciprocă între donatori¹⁶.

În cursul acestui mandat (2019-2024), Comisia și-a consolidat atenția acordată finanțării pentru a sprijini punerea în aplicare a valorilor și a drepturilor fundamentale ale UE, inclusiv prin gestionarea bugetului majorat substanțial al programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV). Comisia a stabilit, de asemenea, condiționalități privind drepturile fundamentale pentru a se asigura că fondurile UE sunt cheltuite într-un mod care respectă drepturile fundamentale și valorile UE. De la adoptarea actualului cadru financiar multianual¹⁷, mai multe crize globale au evidențiat necesitatea de a sprijini actorii care contribuie la punerea în aplicare și aplicarea cartei în întreaga UE.

Prezentul raport privind cartea oferă o imagine de ansamblu a evoluțiilor din domeniul finanțării relevante pentru drepturile fundamentale. La fel ca în anii precedenți, acesta urmărește să ofere un tablou al elementelor pe care părțile interesate le-au identificat ca fiind relevante prin prezentarea realizărilor și a provocărilor. Toate exemplele sunt neexhaustive și sunt incluse doar cu titlu ilustrativ. Anexa enumeră unele dintre proiectele raportate de părțile interesate ca exemple de promovare a drepturilor fundamentale prevăzute în cartă.

Pe ce materiale se bazează prezentul raport?

Comisia a colaborat cu Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) pentru a colecta date pentru raport. Pe lângă materialele colectate de Comisie și de FRA, prezentul raport se bazează pe o evaluare calitativă a feedbackului obținut în urma consultărilor, inclusiv:

- consultări specifice cu: (i) statele membre și punctele focale ale cartei¹⁸; (ii) donatori internaționali publici și privați și (iii) Rețeaua europeană a instituțiilor naționale pentru apărarea drepturilor omului (ENNHRI) și Rețeaua europeană a organismelor de promovare a egalității (Equinet) și membrii acestora;
- o consultare online prin intermediul rețelei societății civile din cadrul FRA, Platforma drepturilor fundamentale¹⁹;

¹⁶ Comisia Europeană: [Raport final – Un spațiu civic prosper pentru apărarea drepturilor fundamentale în UE](#), 19 martie 2024.

¹⁷ Regulamentul 2020/2093 al Consiliului, JO L 433I, 22.12.2020, p. 11. [Cadru financiar multianual](#) stabilește dispoziții pe care bugetul anual al UE trebuie să le respecte.

¹⁸ S-au primit răspunsuri din partea următoarelor țări: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Germania, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Letonia, Malta, România, Spania, Suedia, Slovacia și Slovenia, precum și din partea punctelor focale ale cartei din Croația și România.

¹⁹ [Platforma drepturilor fundamentale | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](#). Între 27 martie și 13 mai 2024 au fost primite în total 109 răspunsuri (103 observații complete și 6 observații parțiale). Consultarea a fost distribuită prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale a FRA către organizațiile societății civile care participă la platformă. Pentru a asigura o informare maximă la nivel național, sondajul a fost difuzat și în cadrul rețelelor naționale ale organizațiilor-umbrelă care participă la platformă. Platforma este alcătuită din peste 1 000 de organizații ale societății civile, sindicate, organizații religioase, experți

- contribuțiile părților interesate primite pentru alte activități ale Comisiei, cum ar fi în contextul evaluării „condiției favorizante orizontale” privind aplicarea efectivă a cartei (condiția favorizantă orizontală privind carta)²⁰.

Raportul privind carta reprezintă, de asemenea, o ocazie de a face un bilanț al punerii în aplicare a strategiei privind carta. Următoarele progrese pot fi raportate în ultimul an:

Cum a fost pusă în aplicare strategia privind carta în ultimul an?

- În decembrie 2023, Comisia a adoptat Raportul anual pe 2023 privind aplicarea cartei, dedicat **protecției jurisdicționale efective și accesului la justiție**²¹.
- În martie 2024, împreună cu Comitetul Economic și Social European, Comisia a organizat un seminar de monitorizare specific pentru a reuni părțile interesate în vederea schimbului de bune practici și de provocări legate de protecția jurisdicțională efectivă și de accesul la justiție.
- Un număr de 26 de state membre au desemnat un **punct focal al cartei** pentru a promova aplicarea efectivă a cartei în statele membre respective²². Comisia a organizat reuniuni periodice cu punctele focale ale cartei și le transmite informații relevante.
- Comisia a continuat să elaboreze **programe de formare pentru personalul UE cu privire la aplicarea cartei** în evaluările de impact. Ea oferă un curs de formare internă continuă cu privire la cartă în cadrul evaluărilor impactului. Se lucrează la o actualizare a **Orientărilor operaționale privind luarea în considerare a drepturilor fundamentale în evaluările de impact ale Comisiei**²³.
- Comisia a inițiat, de asemenea, elaborarea unui manual pentru a asigura o punere în aplicare coerentă și eficace a condițiilor favorizante orizontale privind carta²⁴, precum și elaborarea de cursuri online accesibile publicului.
- Oferta de formare pentru profesioniștii din domeniul justiției cu privire la aplicarea cartei a continuat în cadrul strategiei europene în materie de formare judiciară 2021-2024²⁵, iar prin intermediul portalului european e-justiție²⁶ și al site-ului Comisiei²⁷ sunt disponibile informații privind drepturile fundamentale.
- Împreună cu FRA, Comisia a organizat, în decembrie 2023, un prim **eveniment online – CharterXchange**, care a reunit profesioniști și alți participanți pentru a face schimb

care reprezintă mediul academic și instituții de cercetare, precum și apărători individuali ai drepturilor omului. Aceasta este principala rețea de cooperare a FRA cu societatea civilă din UE-27 și Albania, Serbia și Macedonia de Nord.

²⁰ Articolul 15 din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC) și anexa III la acesta.

²¹ COM(2022) 716 final; COM(2021) 819 final.

²² Slovenia este singurul stat membru care nu a desemnat un punct focal al cartei. Estonia participă la activitățile legate de punctele focale, deși nu a desemnat în mod oficial un punct focal.

²³ https://commission.europa.eu/system/files/2017-09/opperational-guidance-fundamental-rights-in-impact-assessments_en.pdf.

²⁴ Articolul 15 din RDC și anexa III la acesta.

²⁵ Asigurarea justiției în UE – o strategie europeană în materie de formare judiciară pentru perioada 2021-2024; COM(2020) 713 final.

²⁶ [Portalul european e-justiție – Drepturile dumneavoastră \(europa.eu\)](https://e-justice.europa.eu).

²⁷ [Carta drepturilor fundamentale a UE – Comisia Europeană \(europa.eu\)](https://fundamentalrights.europa.eu).

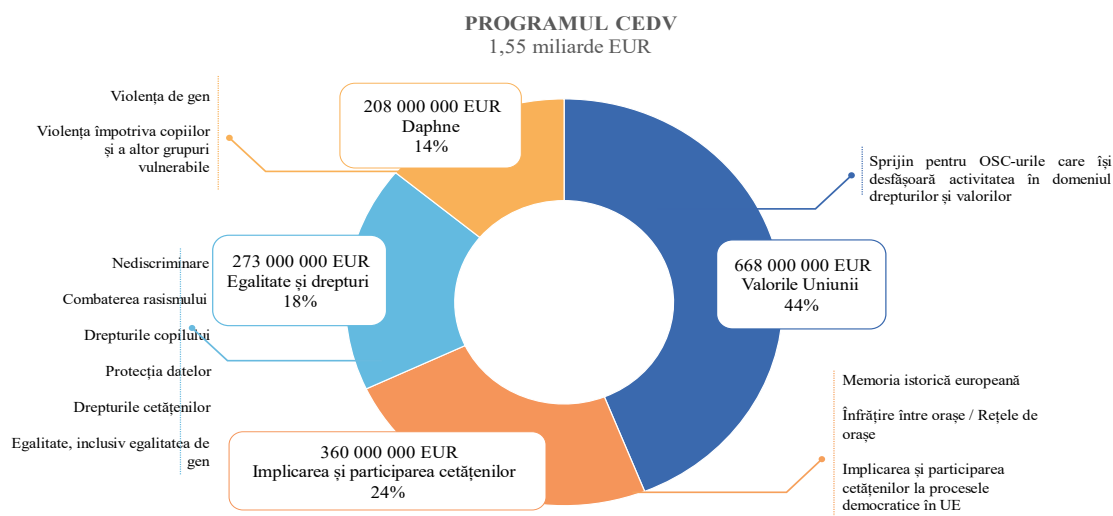
de opinii cu privire la aplicarea cartei²⁸. FRA pune, de asemenea, la dispoziție instrumentele sale privind carta în limbile naționale²⁹.

2. Promovarea și protecția drepturilor fundamentale prin intermediul programului CEDV

2.1. Finanțare pentru sprijinirea aplicării drepturilor fundamentale

Programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” este singurul program de finanțare al UE care urmărește în mod specific să protejeze și să promoveze drepturile și valorile consacrate în tratate și în cartă, pentru a sprijini societăți deschise, bazate pe drepturi, democratice, egale și favorabile incluziunii, bazate pe statul de drept³⁰. Programul finanțează activități care încurajează participarea democratică, civică și socială și diversitatea societății europene pe baza valorilor, istoriei și memoriei comune, precum și activități care consolidează capacitatea societății civile și promovează cooperarea transfrontalieră și încrederea.

Bugetul CEDV a fost majorat substanțial pentru perioada 2021-2027, în urma unei propuneri a Parlamentului European de a-l dubla la peste 1,5 miliarde EUR. Această majorare a transformat programul în cel mai mare fond al UE dedicat promovării valorilor fondatoare și a drepturilor fundamentale în întreaga Europă și consolidării unei Uniuni a egalității, justiției, drepturilor și valorilor.

²⁸ [Primul eveniment anual CharterXchange din UE | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](#).

²⁹ [Materiale și resurse ale FRA privind carta | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](#); [Pagina principală | Sprijin FRA LMS \(europa.eu\)](#). Studiile de caz privind carta – Manualul pentru formatori și cursurile electronice privind carta au fost puse la dispoziție în noi versiuni lingvistice (bulgară, cehă, croată, italiană, letonă, polonă, română, slovenă și slovacă). A se vedea [Pagina principală | Sprijin FRA LMS \(europa.eu\)](#); [Studii de caz privind carta – Manual pentru formatori | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](#).

³⁰ Regulamentul (UE) 2021/692, JO L 156, 5.5.2021, p. 1.

Programul CEDV finanțează o gamă largă de actori din statele membre și din țările terțe³¹. În timp ce programul sprijină în special organizațiile societății civile, printre alți beneficiari se numără rețelele europene, autoritățile publice (inclusiv INDO, organismele de promovare a egalității, ombudsmanii și alte organisme din domeniul drepturilor fundamentale, precum și autoritățile naționale de protecție a datelor), orașele și municipalitățile, mediul academic și institutele de cercetare, grupurile de reflecție, organizațiile internaționale și alți actori care își desfășoară activitatea în domeniul promovării valorilor și drepturilor UE.

Programul este pus în aplicare în principal prin granturi³², dar fondurile pot fi alocate și prin achiziții publice pentru activități de monitorizare, control, audit și evaluare, sisteme de tehnologie a informației, studii, reuniuni ale experților și comunicări³³.

În plus, diverse activități sunt puse în aplicare cu contribuția organizațiilor internaționale, cum ar fi OCDE, OSCE, Consiliul Europei și UNESCO. De exemplu, programul CEDV sprijină activitatea de schimb de cunoștințe și de stabilire a standardelor desfășurată de Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) cu privire la infracțiunile motivate de ură³⁴.

2.2. Inovarea programelor pentru a răspunde mai bine nevoilor de pe teren

În programul CEDV au fost introduse noutăți și simplificări pentru a consolida eficacitatea acestuia și pentru a aborda provocările ridicate de părțile interesate și, în special, de organizațiile societății civile³⁵. Printre acestea se numără introducerea sprijinului financiar pentru terți, dezvoltarea de programe de lucru multianuale, plăți forfetare, precum și crearea unei rețele de puncte de contact naționale CEDV.

³¹ Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo*, Serbia și Ucraina participă la programul CEDV prin acorduri de asociere. În iulie 2024, erau finalizate negocierile cu Muntenegru și Moldova în vederea pregătirii participării acestora, în timp ce negocierile cu Macedonia de Nord erau încă în desfășurare în vederea participării sale. Astfel cum prevăd Parlamentul European și Consiliul la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2021/692, țările terțe nu pot participa la componenta „Valorile Uniunii”.

³² Granturile sunt contribuții financiare din partea Comisiei către unul sau mai mulți beneficiari pentru: a finanța o acțiune menită să contribuie la atingerea unui obiectiv de politică al UE [granturi pentru acțiuni – a se vedea articolul 180 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul financiar]; a finanța funcționarea unui organism care sprijină punerea în aplicare a unei politici a UE [granturi de funcționare – articolul 2 punctul 33 și articolul 180 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul financiar] sau pentru a sprijini terți în vederea acordării de granturi suplimentare organizațiilor locale [sistem de reacordare de granturi – a se vedea articolul 7 alineatul (9) din Regulamentul CEDV].

³³ Programul finanțează, de asemenea, sprijin tehnic și organizațional pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 211/2011, JO L 65, 11.3.2011, p. 1. Activitățile de achiziții publice au inclus, de exemplu, organizarea unui atelier privind combaterea discursurilor instigatoare la ură și a infracțiunilor motivate de ură, activități de învățare reciprocă și schimburi de bune practici privind egalitatea de gen, un eveniment pe tema „30 de ani de drepturi cetățenești” sau sondaje Eurobarometru.

³⁴ [Anexa](#) la Decizia de punere în aplicare a Comisiei privind finanțarea programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” și adoptarea programului de lucru pentru perioada 2023-2024. Aceste activități includ finanțare pentru îmbunătățirea sprijinului disponibil pentru victimele infracțiunilor motivate de ură, precum și răspunsurile structurilor judiciare la infracțiunile motivate de ură.

³⁵ A se vedea, de exemplu, COM(2022) 716 final, p. 20, cu privire la raportul de sinteză al consultării specifice a FRA cu OSC-urile din cadrul UE, p. 22 și Forumul civic european, „Towards vibrant European civic and democratic space” (Către un spațiu civic și democratic european dinamic) (2022), p. 37, privind provocările cu care se confruntă unele OSC-uri în ceea ce privește accesarea fondurilor structurale europene.

Noua **componentă „Valorile Uniunii”**, cu un buget de 668 de milioane EUR, a consolidat rolul CEDV ca program al UE de finanțare a OSC-urilor, inclusiv a celor de la nivel local. În cursul primului an de punere în aplicare, proiectele finanțate din cererea de propuneri din cadrul componentei „Valorile Uniunii” au sprijinit peste 800 de OSC-uri de la nivel local.

Sistemul de sprijin financiar acordat terților permite plata de fonduri ale UE pentru a consolida capacitățile OSC-urilor de la nivel local prin re acordarea de granturi prin intermediari, cum ar fi OSC-urile mari, organizațiile-umbrelă de la nivelul UE și alte rețele europene. Prin urmare, sistemul facilitează accesul la finanțare din partea UE pentru organizațiile mai mici, cu experiență și capacități limitate. Până în prezent, sistemul a avut un rol esențial în sprijinirea organizațiilor care depun eforturi pentru protejarea și promovarea valorilor Uniunii, inclusiv a celor care combat violența³⁶. Cea mai recentă cerere de propuneri din cadrul componentei „Valorile Uniunii”³⁷ urmărește să contribuie la asigurarea unei finanțări adecvate și la capacitatea OSC-urilor în vederea consolidării capacității și rezilienței acestora, inclusiv prin monitorizarea amenințărilor și a atacurilor și prin reacția la acestea.

Pe lângă sistemul de re acordare de granturi, programul CEDV se axează pe o mai mare accesibilitate și simplificare prin utilizarea **programelor de lucru multianuale**, care permit potențialilor beneficiari să dezvolte o perspectivă pe termen mai lung asupra viitoarelor posibilități de finanțare, menținând în același timp flexibilitatea. În plus, cererile de propuneri specifice menite să sprijine OSC-urile permit o durată a proiectelor mai lungă decât durata medie. În aceeași ordine de idei, introducerea unor **sume forfetare** pentru majoritatea cererilor de propuneri CEDV permite efectuarea plăților în funcție de performanța convenită în prealabil.

Programul CEDV continuă să acorde, de asemenea, **granturile tradiționale pentru acțiuni**, în special OSC-urilor, precum și **granturi de funcționare** așa-numiților parteneri-cadru CEDV, care sunt 73 de rețele europene, OSC-uri și grupuri de reflecție europene care își desfășoară activitatea la nivelul UE în domeniile valorilor Uniunii. În plus, se acordă granturi de funcționare unui număr de 10 rețele la nivelul UE care își desfășoară activitatea în domeniul drepturilor persoanelor cu handicap.

Programul se bazează, de asemenea, pe o rețea de **puncte de contact naționale desemnate de statele membre în 21 de state membre**³⁸. Acestea oferă îndrumări, informații și asistență potențialilor solicitanți, beneficiari și părți interesate și contribuie la diseminarea informațiilor și la sporirea vizibilității și accesibilității programului. Evenimentele organizate direct de punctele de contact naționale ajung la peste 4 000 de persoane în fiecare an. De asemenea, în ultima parte a anului 2024, Comisia se pregătește să lanseze o **campanie de comunicare**

³⁶ Cererea de propuneri din 2022 din cadrul componentei „Valorile Uniunii” (CERV-2022-CITIZENS-VALUES), cererea de propuneri din 2023 pentru prevenirea și combaterea violenței de gen și a violenței împotriva copiilor: cerere de propuneri către intermediari (acordarea de sprijin financiar organizațiilor societății civile terțe) (CERV-2023-DAPHNE), cereri de granturi de funcționare pentru partenerii-cadru care își desfășoară activitatea în domeniul valorilor Uniunii.

³⁷ [Cereri de propuneri | Portalul de finanțare și licitații al UE \(europa.eu\).](https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/justice-and-consumers/justice-and-consumers-funding-tenders/funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme/cerv-national-contact-points_en)

³⁸ [https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/justice-and-consumers/justice-and-consumers-funding-tenders/funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme/cerv-national-contact-points_en.](https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/justice-and-consumers/justice-and-consumers-funding-tenders/funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme/cerv-national-contact-points_en)

privind CEDV pentru a sensibiliza publicul cu privire la program și pentru a promova oportunitățile de finanțare în rândul potențialilor solicitanți³⁹.

2.3. Realizări și evoluții în curs

Informațiile preliminare din analiza în curs, precum și feedbackul din partea beneficiarilor indică natura unică a finanțării CEDV. Programul este perceput ca un flux de finanțare esențial pentru supraviețuirea multor organizații beneficiare și unul care contribuie la promovarea politicilor relevante ale UE. Programul este perceput ca fiind unic în ceea ce privește prioritățile sale și tipurile de activități finanțate, existând în același timp sinergii cu alte programe de finanțare ale UE; unele inovații au condus la o mai mare previzibilitate, flexibilitate și simplificare în implementarea programului. Adesea, beneficiarii consideră că finanțarea directă din partea UE în domeniile acoperite de program este singura modalitate de a asigura accesibilitatea, de a spori transparența și de a reduce riscul de administrare defectuoasă. În plus, promovarea și protecția valorilor la nivel european necesită mecanisme de cooperare transnațională, colaborarea în rețea și oportunități de învățare reciprocă, care, de regulă, nu pot fi oferite de statele membre individuale. Programul sprijină, de asemenea, proiectele și organizațiile care depun eforturi pentru promovarea și protecția drepturilor și a valorilor, indiferent de domeniul de activitate al beneficiarilor. Prin urmare, programul CEDV este esențial pentru UE pentru a susține și a dezvolta în continuare societăți deschise, bazate pe drepturi, democratice, egale și favorabile incluziunii, bazate pe statul de drept.

În general, programul CEDV a atras un **interes semnificativ**. De exemplu, 41 % dintre respondenții la consultarea online a FRA desfășurată în sprijinul prezentului raport au solicitat și au primit finanțare CEDV, iar alți 20 % au solicitat, dar nu au primit finanțare⁴⁰.

Deși programul CEDV beneficiază de un buget mai mare decât programele anterioare, amploarea sa nu este încă pe deplin aliniată la cererea de pe teren. Unele cereri de propuneri sunt în mod special **excedentare**, astfel încât doar între 8 % și 17 % din cereri sunt finanțate. Multe cereri de excelență nu pot fi finanțate din cauza limitărilor bugetare.

Până în prezent, OSC-urile reprezintă peste 60 % din beneficiari. Începând din 2021, aproape 4 000 de OSC-uri din toate statele membre au primit sprijin din partea programului. În cadrul cererilor de propuneri pentru promovarea sensibilizării organizațiilor societății civile cu privire la cartă⁴¹, consolidarea capacităților și punerea în aplicare a acesteia, peste 19 milioane EUR au fost acordate pentru proiecte privind consolidarea capacităților și sensibilizarea cu privire la

³⁹ Campania se va baza pe o serie de instrumente de comunicare, inclusiv un site internet, contribuții tradiționale și de pe platformele de comunicare socială, materiale video, articole despre proiecte de succes, comunicate de presă și un sistem de marcă vizuală. Aceste instrumente vor fi disponibile în toate cele 24 de limbi oficiale ale UE și vor fi accesibile în toate cele 27 de state membre.

⁴⁰ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebarea 2: „În ultimii cinci ani, a solicitat/a primit organizația dumneavoastră finanțare din partea programelor/fondurilor UE?” A fost CEDV programul de finanțare de la care s-a primit cel mai des finanțare din partea UE (41 % dintre organizațiile respondente au raportat că au solicitat și au primit finanțare). Acesta a fost urmat de Erasmus+ (39 %), de fostele programe REC și „Europa pentru cetățeni” (21 %) și de programul „Justiție” (11 %).

⁴¹ CERV-2022-CHAR-LITI; CERV-2023-CHAR-LITI; CERV-2024-CHAR-LITI.

cartă, capacitatea spațiului civic, sprijinirea litigiilor strategice⁴², combaterea infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor instigatoare la ură și protejarea avertizorilor de integritate.

Acțiunea de monitorizare pentru spațiul civic⁴³: proiectul vizează promovarea drepturilor și valorilor democratice prin capacitatea societății civile. Acțiunea va dezvolta un sistem de monitorizare a mediului în care își desfășoară activitatea OSC-urile, pe baza indicatorilor FRA. Aceasta va elabora o metodologie de monitorizare și un sistem de alertă timpurie pentru a alerta instituțiile UE cu privire la amenințările la adresa spațiului civic, precum și pentru a consolida capacitatea de monitorizare a țărilor partenere.

Observatorul european al urii online – criminalistică⁴⁴ promovează un spațiu digital mai sigur prin identificarea cazurilor de discurs instigator la ură în mediul online prin utilizarea tehnologiei avansate. El colaborează cu autoritățile de aplicare a legii și cu OSC-urile pentru a acționa în direcția unui spațiu digital în care libertatea de exprimare să prospere fără teama de discriminare sau abuz. Proiectul urmărește să ofere noi metodologii de colectare a datelor pentru a detecta infracțiunile motivate de ură și pentru a-i aduce pe făptași în fața justiției.

Consolidarea și promovarea unui mediu favorabil pentru avertizorii de integritate în UE⁴⁵, un proiect elaborat de opt organizații regionale ale Transparency International, urmărește să consolideze punerea în aplicare a Directivei privind avertizarea în interes public⁴⁶. Proiectul în curs urmărește să sporească cunoștințele publicului, ale potențialilor avertizori, ale OSC-urilor, ale sindicatelor și ale jurnaliștilor cu privire la avertizarea în interes public, să îmbunătățească punerea în aplicare a legilor privind avertizarea în interes public, asigurarea respectării acestora și disponibilitatea datelor privind rapoartele avertizorilor de integritate și jurisprudența privind avertizarea în interes public. Aceste activități sunt menite să contribuie la punerea în aplicare a directivei.

Și alte proiecte finanțate în cadrul componentei „Valorile Uniunii” s-au axat pe sprijinirea punerii în aplicare a cartei, cum ar fi proiectul **Minorități, responsabilitate, drepturi, independență și dezvoltare organizațională (MARIO)**⁴⁷. Acesta promovează drepturile fundamentale prin furnizarea de sprijin financiar și prin consolidarea capacității OSC-urilor de la nivel local din 11 state membre. Proiectul implică 30 000 de persoane din comunitățile minoritare (cum ar fi romii, ucrainenii strămutați și evreii) în activități de formare și susținere și promovare, realizează materiale de formare și oferă asistență judiciară pro-bono.

Un obiectiv-cheie al programului CEDV este de a oferi răspunsuri eficace și **bazate pe dovezi la provocările emergente care subminează drepturile fundamentale, participarea civică și valorile UE**. Programul a fost capabil să reacționeze la provocările generate, de exemplu, de tranziția digitală și de IA, cu priorități specifice ale cererilor de propuneri. Un exemplu în acest sens este sprijinul financiar acordat activităților autorităților naționale de protecție a datelor menite să sensibilizeze publicul și să faciliteze respectarea de către IMM-uri a dreptului la protecția datelor în era digitală.

Pandemia de COVID-19 a generat provocări semnificative pentru proiectele CEDV, unele dintre acestea fiind prelungite sau amânate sau activitățile fiind înlocuite. În plus, anumite proiecte în curs abordează efectele pandemiei, de exemplu prin explorarea modului în care

⁴² Proiectele vizează consolidarea capacității organizațiilor societății civile, a apărătorilor drepturilor omului, a practicienilor în domeniul dreptului și a organismelor independente din domeniul drepturilor omului de a se implica efectiv în practici de soluționare a litigiilor la nivel național și european și de a îmbunătăți accesul la justiție și asigurarea respectării drepturilor în temeiul legislației UE, inclusiv al Cartei.

⁴³ [Lansarea MACS: acțiunea de monitorizare pentru spațiul civic | ECNL](#).

⁴⁴ [Observatorul european al urii online \(eoooh.eu\)](#).

⁴⁵ [Portalul de finanțare și licitații al UE \(europa.eu\)](#). Organizațiile participante provin din Germania, Cehia, Franța, Irlanda, Lituania, Țările de Jos, Portugalia și Slovacia.

⁴⁶ Directiva (UE) 2019/1937, JO L 305, 26.11.2019, p. 17.

⁴⁷ [Minorități, responsabilitate, drepturi, independență și dezvoltare organizațională \(MARIO\) – Grupul pentru Drepturile Minorităților](#). Statele membre participante sunt Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Slovenia.

aceasta a afectat dezbateră democratică și exercitarea drepturilor fundamentale. În mod similar, unele cereri de propuneri CEDV au acordat atenție abordării consecințelor războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei – o cerere de propuneri specifică⁴⁸ a abordat nevoile și provocările copiilor în UE și a acordat atenție drepturilor copiilor cu vulnerabilități specifice, inclusiv ale celor care au fugit din Ucraina.

Mai multe proiecte CEDV se axează pe protecția libertăților democratice și pe exercitarea drepturilor fundamentale de către toți, în special de către persoanele aflate în situațiile cele mai vulnerabile.

Proiectul **Capacitatea participării copiilor în Malta**⁴⁹ urmărește să le permită copiilor să participe la viața democratică, să își exprime liber opiniile și să influențeze deciziile care îi afectează. Proiectul își propune să dezvolte o platformă online de participare a copiilor, să consolideze capacitatea factorilor de decizie de a îmbunătăți participarea copiilor la procesul decizional și să sensibilizeze publicul cu privire la dreptul copiilor de a fi ascultați.

Gen și mass-media – Rescrierea poveștii: combaterea stereotipurilor de gen din mass-media în viața politică și publică⁵⁰: în colaborare cu jurnaliști, manageri din mass-media, asociații ale jurnaliștilor, experți în materie de gen, organisme mass-media de autoreglementare, femei din viața politică, cadre universitare și următoarea generație de profesioniști din domeniul mass-mediei, proiectul urmărește să inițieze reforme în mass-media europeană în ceea ce privește cultura de știri și politicile de îmbunătățire a practicilor privind reprezentarea femeilor și a bărbaților în viața publică, permițând utilizatorilor să ia decizii mai informate cu privire la participarea politică.

Consultările efectuate în sprijinul acestui raport arată că Comisia trebuie să continue să promoveze accesibilitatea programului pentru potențialii solicitanți și continuitatea finanțării pentru beneficiari. Finanțarea ar trebui să rămână aliniată la nevoile în materie de politici de pe teren, cu posibilitatea de a acoperi nevoile noi și emergente. Având în vedere cele de mai sus, dezvoltarea de sinergii între finanțarea națională și finanțarea la nivelul UE din alte programe de finanțare ale UE rămâne un obiectiv-cheie pentru optimizarea realizării priorităților de politică în materie de drepturi fundamentale.

3. Promovarea și protecția drepturilor fundamentale prin intermediul altor programe ale UE

Finanțarea UE contribuie la promovarea și protecția drepturilor fundamentale în diferite domenii de politică. Prezentul capitol descrie finanțarea relevantă pusă la dispoziție în cadrul programelor „Justiție”, Orizont Europa, Erasmus+, Europa digitală, precum și al altor programe. Acesta analizează, de asemenea, noile mecanisme de finanțare care condiționează finanțarea UE de reformele naționale și examinează condiția favorizantă orizontală privind carta în ceea ce privește promovarea respectării drepturilor fundamentale în implementarea fondurilor UE care fac obiectul Regulamentului privind dispozițiile comune⁵¹.

⁴⁸ Drepturile copilului și participarea copiilor; CERV-2024-CHILD.

⁴⁹ [Capacitatea participării copiilor în Malta – proiect cofinanțat prin Programul UE „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” \(CEDV\) \(gov.mt\).](#)

⁵⁰ [Rewriting the story: Gender, media and politics - IFJ](#) (Rescrierea poveștii: Gen, mass-media și politică – FIJ).

⁵¹ Regulamentul (UE) 2021/1060, JO L 231, 30.6.2021, p. 159.

3.1. Programul „Justiție”

Judecătorii naționali și alți practicieni din domeniul justiției joacă un rol important în dezvoltarea unui spațiu european de justiție bazat pe statul de drept, pe recunoașterea reciprocă, pe încrederea reciprocă și pe cooperarea judiciară. Astfel cum s-a recunoscut în raportul din 2023 privind carta referitor la protecția jurisdicțională efectivă și accesul la justiție⁵², acestea au un rol central în asigurarea faptului că persoanele fizice își pot exercita în mod efectiv drepturile, inclusiv drepturile fundamentale, în conformitate cu articolele 47-50 din cartă.

Programul „Justiție”⁵³, cu un buget total de 296,8 milioane EUR pentru perioada 2021-2027, finanțează formarea practicienilor din domeniul justiției, sprijină cooperarea judiciară în materie civilă și penală⁵⁴ și accesul efectiv la justiție pentru cetățeni și întreprinderi.

Cea mai mare parte a bugetului este dedicată **formării judiciare**, pusă în aplicare în conformitate cu Strategia în materie de formare judiciară pentru perioada 2021-2024⁵⁵. Cererea de propuneri de granturi pentru acțiuni de sprijinire a proiectelor transnaționale privind formarea judiciară în domeniul dreptului civil, al dreptului penal sau al drepturilor fundamentale⁵⁶ urmărește să contribuie la aplicarea eficace și coerentă a dreptului civil și penal și a drepturilor fundamentale ale UE prin abordarea nevoilor de formare ale profesioniștilor din domeniul justiției. Drepturile fundamentale sunt, de asemenea, integrate în formarea privind alte domenii ale dreptului Uniunii. Se acordă atenție drepturilor persoanelor aflate în situații vulnerabile (cum ar fi persoanele cu handicap, victimele violenței de gen și ale violenței domestice, ale rasismului și ale discriminării din alte motive, precum și copiii). Cea mai mare parte a bugetului pentru formare este alocată Rețelei Europene de Formare Judiciară⁵⁷. *Human Rights Education for Legal Professionals Programme* (Programul pentru educație în materie de drepturile omului pentru profesioniștii în domeniul dreptului – HELP) este, de asemenea, cofinanțat din programul „Justiție”.

Elaborat în cooperare între Consiliul Europei, FRA și Comisie, **HELP** este un curs gratuit de e-learning privind interacțiunea dintre cartă și Convenția europeană a drepturilor omului⁵⁸. Scopul său este ca judecătorii, procurorii și alți avocați să învețe despre standardele europene în materie de drepturi fundamentale și despre aplicarea acestora.

Justiție, drepturi fundamentale și inteligență artificială⁵⁹: având în vedere evoluțiile recente ale cadrului juridic al UE privind inteligența artificială, acest proiect analizează modul în care instanțele, administrațiile publice și întreprinderile, profesioniștii din domeniul sănătății și alți actori privați utilizează procesul decizional

⁵² COM(2023) 786 final.

⁵³ [Programul „Justiție” – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

⁵⁴ JUST-2021-JCOO; JUST-2022-JCOO; JUST-2023-JCOO; JUST-2024-JCOO.

⁵⁵ COM(2020) 713 final.

⁵⁶ JUST-2021-JTRA; JUST-2022-JTRA; JUST-2023-JTRA; JUST-2024-JTRA.

⁵⁷ Membrii EJTN reprezintă instituțiile de formare judiciară ale statelor membre și organizațiile internaționale. EJTN promovează programe de formare cu o dimensiune europeană pentru membrii sistemului judiciar din Europa. Catalogul său de formare cuprinde subiecte precum „Drepturile omului și accesul la justiție”, „Drepturile fundamentale ale minorilor în sistemul de justiție penală”, „Aplicabilitatea și efectele Cartei drepturilor fundamentale a UE în procedurile naționale” și digitalizarea („Libertatea cuvântului în era digitală”, „IA și protecția datelor”, „Schimbul transfrontalier de probe electronice”); [Rețeaua Europeană de Formare Judiciară \(EJTN\)](#).

⁵⁸ [Pagina principală | Consiliul Europei HELP \(coe.int\)](#).

⁵⁹ [Proiectul JuLIA | JuLIA \(julia-project.eu\)](#).

semiautomatizat. Prin învățare reciprocă, orientări și diseminarea celor mai bune practici, proiectul urmărește să consolideze înțelegerea de către judecători a procesului decizional algoritmic și a implicațiilor acestuia pentru dreptul la un proces echitabil, nediscriminare și alte drepturi fundamentale.

În plus, cererea de propuneri de granturi pentru acțiuni de sprijinire a proiectelor transnaționale în domeniul e-justiției, al drepturilor victimelor și al drepturilor procedurale⁶⁰ urmărește să asigure punerea în aplicare efectivă a dreptului Uniunii privind **drepturile procedurale și drepturile victimelor**, precum și drepturile fundamentale conexe (articolele 47 și 48 din cartă). În cadrul cererii de propuneri, Comisia finanțează proiecte care facilitează accesul nediscriminatoriu la justiție pentru toți și o protecție jurisdicțională efectivă, inclusiv prin mijloace electronice (**e-justiție**). Accentul se pune pe promovarea unor proceduri penale eficiente și echitabile și, în ceea ce privește victimele infracțiunilor, pe procedurile civile conexe. Cererea acoperă activitățile de monitorizare și de consolidare a capacităților pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a drepturilor tuturor victimelor infracțiunilor și a drepturilor procedurale ale persoanelor suspectate și acuzate în cadrul procedurilor penale⁶¹.

DigiRIGHTS – DIGItalisation of defence RIGHTS⁶² (Digitalizarea drepturilor la apărare): proiectul în desfășurare reunește cercetători din șase universități pentru a cartografia și a evalua practicile de digitalizare a drepturilor procedurale penale. Concentrându-se asupra drepturilor la interpretare, traducere, acces la dosarul cauzei, asistență juridică și asistență judiciară, precum și asupra dreptului de a fi prezent la proces, proiectul va elabora orientări pentru a asigura echivalența între drepturile procedurale offline și cele online.

Infovictims III⁶³: proiectul s-a axat pe consolidarea drepturilor victimelor la informare prin asigurarea disponibilității unor informații simple și accesibile cu privire la drepturile prevăzute în Directiva privind drepturile victimelor în limba maternă a victimelor, precum și prin site-uri internet ușor de utilizat și aplicații informative.

Programul „Justiție” oferă, de asemenea, finanțare pentru studii, grupuri de experți și evenimente, precum și pentru **portalul european e-justiție**⁶⁴, un ghid unic pentru informații legate de justiție în UE. Portalul găzduiește informații detaliate privind drepturile fundamentale⁶⁵, instrumentul „Carta se aplică în cazul meu?” și un tutorial privind cartă, precum și **Platforma europeană de formare**⁶⁶.

Pe lângă granturile pentru acțiuni pentru proiecte individuale, Comisia acordă granturi de funcționare pentru selectarea unor părți interesate în vederea sprijinirii bunei funcționări a acestora în cadrul programului „Justiție”.

⁶⁰JUST-2021-JACC; JUST-2021-EJUSTICE; JUST-2022-EJUSTICE; JUST-2023-JACC-EJUSTICE. În cadrul acestei cereri de propuneri sunt acordate granturi pentru acțiuni și granturi de funcționare. Începând din 2023, granturile pentru acțiuni au fost acordate de două ori pe an.

⁶¹ Unul dintre obiectivele specifice ale priorității privind drepturile victimelor este de a contribui la aplicarea eficace și coerentă a acquis-ului UE în domeniul drepturilor victimelor infracțiunilor, în conformitate cu prioritățile stabilite în Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025).

⁶² [Pagina principală | Proiectul DigiRIGHTS](#). Proiectul este în desfășurare din decembrie 2022 până în februarie 2025, iar universitățile participante sunt KU Leuven, Universitatea din Tartu, Universitatea din Göttingen, Universitatea din Genova, Universitatea din Zagreb și Universitatea din Luxemburg.

⁶³ [Infovictims III – Victim Support Europe \(victim-support.eu\)](#). Proiectul a fost în desfășurare în perioada 1 noiembrie 2020-31 decembrie 2022.

⁶⁴ [Portalul european e-justiție \(europa.eu\)](#).

⁶⁵ [Portalul european e-justiție – Drepturi fundamentale \(europa.eu\)](#).

⁶⁶ [Despre platformă | Platforma europeană de formare \(europa.eu\)](#).

Asociația rețelei europene pentru drepturile victimelor a dezvoltat cu succes mijloace eficiente de cooperare și coordonare între profesioniștii din statele membre în domeniul drepturilor victimelor, cu accent pe cazurile transfrontaliere. Acest lucru a contribuit în mod semnificativ la îmbunătățirea metodelor de punere în aplicare a dreptului Uniunii și a îmbunătățit accesul victimelor la drepturile lor în mod nediscriminatoriu.

3.2. Programul „Europa digitală”

Inițiativele privind digitalizarea justiției⁶⁷ sunt finanțate parțial din programul „Europa digitală”⁶⁸, care se axează pe întreținerea și dezvoltarea capacităților digitale ale UE în domenii-cheie, inclusiv inteligența artificială (IA), securitatea cibernetică și tehnologiile pentru sectoare precum energia, schimbările climatice și mediul, industria prelucrătoare, agricultura și asistența medicală. De exemplu, programul „Europa digitală” a fost utilizat pentru a finanța inițiative de sprijinire a elaborării și a punerii în aplicare a **Regulamentului privind inteligența artificială**⁶⁹.

De asemenea, a fost acordată finanțare din partea programului „Europa digitală” pentru a sprijini punerea în aplicare a strategiei „**Un internet mai bun pentru copii**” (BIK+)⁷⁰, contribuind la aplicarea drepturilor copilului consacrate la articolul 24 din cartă. Fondurile din cadrul programului „Europa digitală” sunt utilizate pentru a finanța rețeaua de centre pentru un internet mai sigur din statele membre și platforma BIK, care sensibilizează publicul cu privire la drepturile digitale ale copiilor și tinerilor. Centrele permit publicului să raporteze în mod anonim materialele care conțin abuzuri sexuale asupra copiilor și să consilieze copiii cu privire la modul de abordare a conținutului online dăunător. De asemenea, programul „Europa digitală” a fost utilizat pentru a sprijini punerea în aplicare a **Directivei privind accesibilitatea site-urilor web**⁷¹ și elaborarea de standarde privind accesibilitatea digitală, contribuind la aplicarea articolului 25 din cartă privind drepturile persoanelor în vârstă și a articolului 26 privind integrarea persoanelor cu handicap.

Dezinformarea și informarea greșită amenință să submineze dreptul oricărei persoane de a primi sau de a transmite informații sau idei fără amestecul autorităților publice, consacrat la articolul 11 alineatul (1) din cartă. Prin intermediul programului „Europa digitală”, Comisia sprijină activitatea **Observatorului european al mass-mediei digitale**⁷² și a rețelei sale de 14 centre naționale sau multinaționale, care își desfășoară activitatea în 28 de țări din UE și din

⁶⁷ E-CODEX [Regulamentul (UE) 2022/850] este un instrument prin care se asigură faptul că sistemele de justiție pot coopera în mod eficient prin mijloace digitale. Acesta a fost elaborat de un consorțiu de state membre și organizații cu finanțare din partea programului „Europa digitală”. Acest program a fost utilizat, de asemenea, pentru a finanța activitatea de dezvoltare de sisteme informatice legată de alte inițiative legislative recente, și anume Regulamentul (UE) 2023/2844, Regulamentul privind digitalizarea notificării sau comunicării actelor și Regulamentul privind obținerea de probe, precum și platforma de colaborare a echipelor comune de anchetă.

⁶⁸ [Programul „Europa digitală” | Conturarea viitorului digital al Europei \(europa.eu\)](#).

⁶⁹ Printre acțiunile finanțate se numără acțiuni menite să ajute întreprinderile, în special IMM-urile, să faciliteze respectarea regulamentului, dezvoltarea unei baze de date a UE pentru înregistrarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc și o acțiune-pilot pentru înființarea unor instalații de testare ale Uniunii în domeniul IA. A se vedea Regulamentul (UE) 2024/1689, JO L, 2024/1689, 12.7.2024. Regulamentul va asigura un nivel ridicat de protecție a drepturilor fundamentale, inclusiv prin abordarea riscului unor decizii asistate de IA eronate sau părtinitoare.

⁷⁰ COM(2022) 212 final, [Pagina principală – platforma „Un internet mai bun pentru copii” \(betterinternetforkids.eu\)](#).

⁷¹ Directiva (UE) 2016/2102, JO L 327, 2.12.2016, p. 1.

⁷² [EDMO – Uniți împotriva discriminării](#).

SEE. Rețeaua consolidează – la nivel european și local – colaborarea în cadrul unei comunități de părți interesate care combat dezinformarea online.

3.3. Europa creativă

Programul „Europa creativă” oferă finanțare pentru promovarea diversității culturale și lingvistice, promovarea expresiei artistice și stimularea potențialului economic al industriilor creative⁷³. Obiectivele sale contribuie la promovarea nediscriminării, a egalității între femei și bărbați și a diversității culturale și lingvistice⁷⁴ consacrate la articolele 21, 22 și 23 din cartă. Comisia a sprijinit proiecte din sectorul mass-media, contribuind la promovarea libertății și pluralismului mijloacelor de informare în masă [articolul 11 alineatul (2) din cartă].

În cadrul **inițiativei „News”**⁷⁵, libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă au fost sprijinite prin acordarea de granturi organizațiilor mass-media care contribuie la buna funcționare a democrației (de exemplu, organizații locale, comunitare și de investigație). De asemenea, au fost acordate fonduri pentru proiecte precum **„Mecanismul de răspuns rapid la nivel european în cazul încălcărilor libertății presei și mass-mediei”**, o acțiune de depistare și raportare a cazurilor de încălcare a libertății presei și mass-mediei și furnizarea de sprijin practic jurnaliștilor sub formă de consiliere și asistență juridică, precum și oferirea de adăpost și asistență logistică.

Programul „Europa creativă” se axează și pe monitorizarea pluralismului mass-mediei și a proprietății asupra mass-mediei prin studii menite să sprijine propunerile legislative, cum ar fi **Legea europeană privind libertatea mass-mediei**⁷⁶. De asemenea, a fost pus la dispoziție sprijin pentru consolidarea rezilienței economice a mass-mediei prin inovații menite să o ajute să își sporească veniturile. Organizațiile mass-media pot beneficia de formare, pot dezvolta modele de afaceri împreună sau pot plăti pentru activitatea editorială⁷⁷.

Deciziile la nivelul UE au un impact asupra vieții oamenilor, dar sunt adesea subraportate în mass-media. În cadrul liniei bugetare **„Acțiuni multimedia”**⁷⁸, au fost puse la dispoziția organizațiilor mass-media și a agențiilor naționale de presă fonduri care să le permită să ofere informații independente. Aceste fonduri pot sprijini, de exemplu, orientarea către zonele în care pluralismul mass-mediei este scăzut, contribuind la promovarea dreptului oricărei persoane de a primi și de a transmite informații într-un context în care 64 % dintre cetățeni consideră că nu sunt suficient de informați cu privire la chestiunile europene. Disponibilitatea și pluralismul mass-mediei au fost, de asemenea, sprijinite prin proiecte de **combatere a apariției zonelor cu acces limitat la știri („news deserts”)** și de **sprijinire a profesioniștilor independenți din domeniul mass-mediei** din Rusia și Belarus exilați în UE după începerea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.

⁷³ [Europa creativă – Cultură și creativitate \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/creativity).

⁷⁴ Regulamentul (UE) 2021/818, JO L 189, 28.5.2021, p. 34, considerentele 2 și 61.

⁷⁵ [Inițiativa „News” | Conturarea viitorului digital al Europei \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/news).

⁷⁶ Regulamentul european privind libertatea mass-mediei urmărește să faciliteze desfășurarea activității serviciilor mass-media dincolo de frontierele interne ale UE și să permită jurnaliștilor și mass-mediei să își îndeplinească sarcinile în deplină independență; Regulamentul (UE) 2024/1083, JO L, 2024/1083, 17.4.2024.

⁷⁷ [A treia generație de parteneriate pentru jurnalism sprijinite de UE sunt pregătite să ajute sectorul știrilor | Conturarea viitorului digital al Europei \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/news).

⁷⁸ [Acțiuni multimedia | Conturarea viitorului digital al Europei \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/news).

Europe Beyond Access⁷⁹ (Europa dincolo de acces) este un proiect amplu de cooperare între zece parteneri care sprijină artiștii cu handicap. Proiectul sprijină creația și circulația transnațională, consolidarea capacităților și învățarea instituțională, cu scopul de a elimina abilitismul în arena culturală a Europei.

3.4. Erasmus+

Programul Erasmus+ încurajează participarea tinerilor la viața democratică, inclusiv prin sprijinirea de activități care contribuie la proiecte de participare și educație civică pentru ca aceștia să se implice în activități ale societății civile⁸⁰. În aceste domenii, programul este o sursă de finanțare valoroasă pentru organizațiile societății civile⁸¹.

În conformitate cu Regulamentul de instituire a Erasmus+⁸², programul contribuie în special la respectarea libertății academice, consacrată la articolul 13 din cartă. Într-o măsură mai mică, programul urmărește să asigure respectarea altor drepturi fundamentale, inclusiv a dreptului la egalitate și nediscriminare, cu accent pe drepturile fundamentale în unele acțiuni⁸³. Printre acestea se numără **activitățile de participare a tinerilor Erasmus+**, care sprijină proiecte din afara celor educaționale și de formare formale și încurajează participarea la viața democratică⁸⁴. Se preconizează că **proiectele de cooperare Erasmus+ între organizații și instituții** vor consolida și mai mult răspunsurile sistemelor de educație și formare și ale politicilor de tineret la provocările actuale, inclusiv în domeniul drepturilor fundamentale⁸⁵.

Inițiativa Erasmus+ privind universitățile europene finanțează alianțe ale instituțiilor de învățământ superior. Acestea le permit studenților și personalului universitar să studieze în mai multe țări, limbi, sectoare și discipline, beneficiind de cunoștințe diverse. Stabilirea de alianțe strategice pe termen lung între universitățile europene urmărește promovarea valorilor și identității europene, precum și a excelenței științifice și a incluziunii⁸⁶.

Academiile Erasmus+ pentru cadrele didactice finanțează proiecte de dezvoltare a educației și formării cadrelor didactice și încurajează dezvoltarea de cursuri, module și alte oportunități de învățare privind valorile comune, implicarea civică și participarea.

Acțiunile Jean Monnet Erasmus+ au avut un rol esențial în promovarea drepturilor fundamentale prin predare, învățare și cercetare.

Numeroase **proiecte Jean Monnet** aduc educația în domeniul drepturilor fundamentale în sălile de clasă, oferind o prezentare generală a cartei și a drepturilor fundamentale⁸⁷ și concentrându-se pe aspecte specifice legate de

⁷⁹ [Europe Beyond Access – Disability Arts International](#). Proiectul în curs se bazează pe prima generație de Europe Beyond Access, care s-a desfășurat în perioada 2018-2023.

⁸⁰ Regulamentul (UE) 2021/817, JO L 189, 28.5.2021, considerentul 28.

⁸¹ În cadrul consultării online a FRA, desfășurată prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, la întrebarea 2 („În ultimii cinci ani, a solicitat/a primit organizația dumneavoastră finanțare din partea programelor/fondurilor UE?”), 39 % dintre OSC-urile respondente au indicat că au solicitat și au primit finanțare Erasmus+.

⁸² Regulamentul (UE) 2021/817, JO L 189, 28.5.2021, considerentul 64.

⁸³ Platforma de prezentare a rezultatelor proiectului Erasmus+ identifică 605 proiecte axate pe domeniul larg al drepturilor fundamentale și al statului de drept de la începutul actualului program Erasmus+ în 2021.

⁸⁴ Ghidul programului Erasmus+ 2024, p. 180.

⁸⁵ Ghidul programului Erasmus+ 2024, p. 226.

⁸⁶ [Inițiativa privind universitățile europene](#).

⁸⁷ Printre acestea se numără o catedră Jean Monnet în cadrul Universității Naționale de Educație la Distanță din Spania, pe tema „Integrarea prin drepturile fundamentale ale UE” (2022-2025) și mai multe module Jean Monnet la instituții precum Universitatea din Ljubljana, pe tema „Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene: o perspectivă antropologică” (2024-2027), Universitatea eCampus din Italia, pe tema „Istoria valorilor UE și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene” (2022-2025), Universitatea din Lisabona, pe tema „Drepturile

drepturile fundamentale, cum ar fi dreptul de a desfășura o activitate comercială, nediscriminarea și egalitatea între femei și bărbați, diversitatea culturală și lingvistică, protecția mediului și drepturile fundamentale în lumea digitală⁸⁸. În plus, unele proiecte pregătesc țările pentru aderarea la UE⁸⁹ sau se inspiră din cadrul UE privind drepturile fundamentale pentru alte părți ale lumii.

Oportunitățile oferite de programul Erasmus+ pot fi preluate și de proiecte care se desfășoară în țări terțe, în parteneriat cu instituțiile UE.

ACT – Virtual exchanges for Active Citizenship⁹⁰ (Schimburi virtuale pentru cetățenie activă) vizează dezvoltarea cetățeniei active, a libertății, a toleranței și a nediscriminării prin conectarea studenților și a personalului universitar din țările din Europa și din regiunea vecinătății sudice prin activități online formale și informale. Proiectul implică tineri europeni și colegii acestora din Palestina, Liban, Libia, Maroc și Tunisia.

Pentru a promova egalitatea de șanse și diversitatea, au fost elaborate un cadru privind măsurile de incluziune, precum și o „strategie specifică privind incluziunea și diversitatea”, pentru a sprijini un acces mai ușor la finanțare pentru o gamă mai largă de organizații și solicitanți⁹¹. În plus, agențiile naționale au obligația de a elabora planuri de incluziune și diversitate și se pune la dispoziție sprijin specific pentru organizațiile și participanții cu mai puține oportunități.

3.5. Orizont Europa

Orizont Europa, Programul-cadru pentru cercetare și inovare dispune de un buget total de 95,5 miliarde EUR⁹² și vizează consolidarea bazei științifice și tehnologice a UE. Acesta garantează excelența științifică și promovează respectarea libertății academice, consacrată la articolul 13 din cartă, în toate țările din UE și din afara UE care beneficiază de fonduri

fundamentale și statul de drept ca valori europene într-o lume globală după Conferința privind viitorul Europei” (2022-2025), Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena, pe tema „Statul de drept și protecția drepturilor fundamentale în UE” (2023-2026) și Universitatea din Salerno, pe tema „Activarea drepturilor UE: trecutul și prezentul drepturilor fundamentale ale omului” (2022-2025).

⁸⁸ Modulele Jean Monnet de la Universitatea din Maribor, pe tema „Drepturile fundamentale în dreptul și politica UE în domeniul afacerilor” (2022-2025), Universitatea din Torino, pe tema „Drepturile fundamentale în Europa: sporirea sensibilității culturale pentru incluziune” (2023-2026), Universitatea Catolică din Louvain, pe tema „Clinici privind drepturile digitale, legislația și designul UE” (privind drepturile fundamentale în mediul online) (2022-2025) și Universitatea din Osijek, pe tema „Uniunea Europeană și egalitatea de gen” (2023-2026), precum și catedra Jean Monnet pe tema „Drepturile verzi europene: remodelarea drepturilor fundamentale pentru generațiile viitoare” de la Universitatea Suor Orsola Benincasa din Napoli (2022-2025).

⁸⁹ Cum ar fi catedra Jean Monnet pe tema „Standardele UE privind libertatea de exprimare și de informare” de la Universitatea de Stat Sumy din Ucraina (2023-2026).

⁹⁰ [Proiectul ACT \(project-act.eu\)](https://project-act.eu).

⁹¹ Orientări pentru punerea în aplicare – Strategia privind incluziunea și diversitatea din cadrul Erasmus+ și al Corpului european de solidaritate pentru 2021, [Orientări pentru punerea în aplicare – Strategia privind incluziunea și diversitatea din cadrul Erasmus+ și al Corpului european de solidaritate – Erasmus+ \(europa.eu\)](#). Ghidul programului Erasmus+ 2024 subliniază, de asemenea, că „apropierea de persoanele cu mai puține oportunități se află în centrul programului”, făcând referire la „persoanele care, din motive economice, sociale, culturale, geografice sau din motive de sănătate, din cauza provenienței dintr-un context de migrație sau din motive precum un handicap sau dificultăți educaționale sau din orice alt motiv, inclusiv un motiv care ar putea da naștere la discriminare în temeiul articolului 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, se confruntă cu obstacole din cauza cărora nu pot avea acces efectiv la oportunități în cadrul programului”. Ghidul programului Erasmus+ 2024, p. 4.

⁹² În 2023, s-a efectuat o reducere de 2,1 miliarde EUR a bugetului programului, în contextul evaluării CFM la jumătatea perioadei. Bugetul include 5,4 miliarde EUR din instrumentul Next Generation Europe pentru a sprijini redresarea verde și digitală în urma crizei provocate de pandemia de COVID.

europene⁹³. Temele de cercetare ar trebui să promoveze o abordare centrată pe factorul uman, bazată pe respectarea drepturilor fundamentale și în conformitate cu valorile etice și societale. Ele stau la baza fiecăruia dintre cei trei piloni ai programului: excelență științifică, provocări globale și competitivitate industrială europeană și Europa inovatoare.

În special, în cadrul pilonului II⁹⁴ privind provocările globale și competitivitatea industrială europeană, activitățile de cercetare și inovare privind clusterul „Sănătate” vizează dezvoltarea de soluții pentru o promovare mai eficace a sănătății, în sensul articolului 35 din cartă, acordând totodată atenție eticii, protecției demnității umane, aspectelor etnice și celor referitoare la egalitatea de gen, precum și nevoilor persoanelor dezavantajate și vulnerabile.

Proiectul *Flexible Approaches to Support Health through financing*⁹⁵ (Abordări flexibile de sprijinire a sănătății prin finanțare) analizează mecanismele de finanțare a asistenței medicale din Europa și evaluează dacă acestea pot face față unor situații emergente. Printre provocări se numără cele generate de îmbătrânirea populației și de presiunea tot mai mare asupra bugetelor pentru sănătate ca urmare a inovării tehnologice. Proiectul va evalua echitatea și eficiența soluțiilor alternative.

Mai multe linii de cercetare privind „Cultura, creativitatea și societatea favorabilă incluziunii” vizează sporirea transparenței, a accesibilității, a eficacității și a legitimității **guvernanței democratice**, precum și **creșterea eficienței sistemelor de justiție** bazate pe independența sistemului judiciar și pe proceduri echitabile, eficiente și transparente în materie civilă și penală.

Activitățile de cercetare privind „Securitatea civilă pentru societate” s-au axat pe îmbunătățirea **securității cibernetice, a vieții private digitale, a protecției datelor cu caracter personal**, pe crearea unui spațiu online mai sigur pentru copii prin dezvoltarea unor instrumente inovatoare care să contribuie la prevenirea abuzului sexual asupra copiilor și a exploatării sexuale a copiilor și pe combaterea răspândirii de informații false și dăunătoare pentru a proteja stabilitatea democratică, socială și economică⁹⁶. Ele conțin proiecte privind limitarea efectelor dezastrelor, fie naturale, fie provocate de om, care pot pune în pericol funcțiile societale și infrastructurile critice în domeniul sănătății, al alimentelor, al apei potabile, al securității sau al guvernării.

Proiectul VANGUARD (Soluții tehnologice avansate, combinate cu o înțelegere și o sensibilizare orientate spre societate pentru stoparea traficului de persoane)⁹⁷ vizează combaterea traficului de persoane prin dezvoltarea de soluții tehnologice, sensibilizare și formare pentru a întrerupe lanțurile de trafic într-un stadiu incipient și a aborda cultura impunității. Proiectul urmărește să ofere un tablou îmbunătățit al informațiilor privind

⁹³ Programul contribuie, de asemenea, la aplicarea dreptului la respectarea vieții private, la protecția datelor cu caracter personal, la integritatea fizică și mentală a persoanei, la nediscriminare și la necesitatea de a asigura protecția mediului și niveluri ridicate de protecție a sănătății umane, astfel cum sunt consacrate în cartă; a se vedea articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/695, JO L 170, 12.5.2021, p. 1.

⁹⁴ A se vedea anexa I la Decizia (UE) 2021/764 a Consiliului, JO L 167I, 12.5.2021, p. 1.

⁹⁵ [Flexible Approaches to Support Health through financing | FLASH | Proiect | Fișă informativă | HORIZON | CORDIS | Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

⁹⁶ [Crearea unui spațiu online mai sigur pentru copii – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

⁹⁷ [adVAnCed technoloGical solutions coupled with societal-oriented Understanding and AwaReness for Disrupting trafficking in human beings | VANGUARD | Proiect | Fișă informativă | HORIZON | CORDIS | Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

traficul de persoane, cu accent pe traficul în scopul exploatării sexuale, al exploatării prin muncă și al activităților infracționale forțate.

În plus, activitățile de cercetare privind **„Dimensiunea digitală, industrie și spațiu”** necesită ca IA și robotica să garanteze **siguranța și soliditatea societală și de mediu a aplicațiilor bazate pe IA** și să atenueze potențialul acestora de a fi utilizată în mod răuvoitor și de discriminare neintenționată, cum ar fi **discriminarea pe criterii de gen, rasă sau handicap**. De asemenea, se efectuează cercetări cu privire la modul în care se poate menține un mediu informațional de încredere, în care oamenii sunt împuterniciți să recunoască încercările de manipulare a discursului civic.

În sfârșit, cercetarea pe tema **„Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”** valorifică potențialul cercetării și inovării pentru a garanta producția de **alimente sigure și sănătoase**, a promova **practici durabile** în agricultură, acvacultură, pescuit și silvicultură, a asigura accesul la **apă, sol și aer curate** pentru toți, a curăța oceanele și apele interioare și a conserva și a reface mediul.

Proiectul **Parteneriatului european pentru biodiversitate**⁹⁸ sprijină punerea în aplicare cu succes a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Acesta reunește 75 de organizații din 37 de țări, inclusiv autorități de mediu, ministere, organizații de finanțare și agenții de protecție a mediului, cu scopul de a îmbunătăți monitorizarea, de a extinde baza de date și de a prezenta argumente comerciale pentru conservare.

⁹⁸ [Parteneriatul european pentru biodiversitate](#) | [Biodiversa-plus](#) | [Proiect](#) | [Fișă informativă](#) | [HORIZON](#) | [CORDIS](#) | [Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

3.6. Politica agricolă comună

Politica agricolă comună (PAC) este sprijinită de două fonduri, **Fondul european de garantare agricolă** și **Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală**⁹⁹. Pentru prima dată, PAC are un obiectiv specific privind egalitatea de gen și participarea femeilor în agricultură, contribuind la aplicarea egalității între femei și bărbați, astfel cum este consacrată la articolul 23 din cartă¹⁰⁰. Majoritatea statelor membre includ organizații pentru drepturile femeilor în comitetele de monitorizare a planurilor lor strategice PAC. De exemplu, **Spania** a inclus un supliment la sprijinul complementar pentru venit acordat tinerelor femei fermier, în timp ce **Irlanda** a oferit un sprijin mai mare femeilor în cadrul schemei sale de investiții de capital în cadrul fermelor.

PAC contribuie la aplicarea drepturilor lucrătorilor la condiții de muncă echitabile și corecte, prevăzute la articolul 31 din cartă. Acest lucru are loc prin intermediul unui mecanism de condiționalitate socială, care are ca rezultat reducerea plăților din cadrul PAC, în cazul în care fermierii încalcă legislația UE în acest domeniu¹⁰¹. În anumite sectoare, este disponibil sprijin financiar pentru îmbunătățirea condițiilor fermierilor.

Proiectul **EmpowerUs (Tranziția verde prin intermediul comunităților costiere)**¹⁰² urmărește să capaciteze comunitățile costiere să realizeze tranziția către o dezvoltare costieră mai rezilientă, mai favorabilă incluziunii și mai durabilă, prin abordarea provocărilor legate de schimbările climatice și de practicile tradiționale și culturale. O rețea de șase laboratoare din regiunile costiere ale UE va promova un viitor mai verde.

3.7. Mecanismul de redresare și reziliență, Instrumentul de sprijin tehnic și Programul InvestEU

Prin Mecanismul de redresare și reziliență (MRR)¹⁰³, UE a creat o nouă generație de fonduri, a căror plată este legată de îndeplinirea unor obiective și ținte specifice. MRR pune la dispoziția statelor membre fonduri pentru ca economiile lor să devină mai durabile, mai reziliente și mai pregătite pentru tranziția verde și cea digitală. Măsurile abordează provocările identificate în cadrul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice și sociale. MRR pune în aplicare, de asemenea, **planul REPowerEU** – răspunsul la dificultățile socioeconomice și la perturbarea pieței energiei cauzate de invadarea Ucrainei de către Rusia.

⁹⁹ [Fondurile PAC – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

¹⁰⁰ Punerea în aplicare a PAC 2023-2027 a început abia recent și primele rezultate pot fi așteptate la începutul anului 2026.

¹⁰¹ Condiționalitatea socială se referă la Directiva (UE) 2019/1152 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă și la două directive privind securitatea și sănătatea în muncă (Directiva-cadru 89/391/CEE și Directiva 2009/104/CE). Mecanismul se va baza pe sistemele existente în temeiul legislației sociale a UE. Autoritățile naționale trebuie să raporteze agențiilor naționale de plăți pentru agricultură rezultatele și posibilele sancțiuni pentru orice urmărire a plăților PAC. Statele membre trebuie să se asigure că mecanismul este instituit cel târziu începând cu 2025. Șase state membre implementează deja mecanismul (Franța, Austria, Luxemburg, Italia, Spania și Portugalia).

¹⁰² [Parteneriatul european pentru biodiversitate | Biodiversa-plus | Proiect | Fișă informativă | HORIZON | CORDIS | Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

¹⁰³ MRR este un instrument de finanțare temporar instituit în 2021 pentru a atenua impactul economic și social al pandemiei prin finanțarea reformelor și a investițiilor; Regulamentul (UE) 2021/241, JO L 57, 18.2.2021, p. 17.

Mecanismul de redresare și reziliență este structurat în jurul a șase axe principale: tranziția verde; transformarea digitală; creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii; coeziunea socială și teritorială; sănătatea și reziliența economică, socială și instituțională; și politicile pentru generația următoare¹⁰⁴. Prin această gamă largă de domenii, mecanismul contribuie la promovarea, protejarea și asigurarea respectării diferitelor drepturi fundamentale.

Articolul 37 din cartă privind protecția mediului: MRR contribuie la integrarea în politicile Uniunii a unui nivel ridicat de protecție a mediului și la îmbunătățirea calității acestuia. Regulamentul privind MRR impune fiecărui stat membru să aloce cel puțin 37 % din finanțarea sa din MRR măsurilor care contribuie la obiectivele climatice. Toate măsurile trebuie să respecte principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative”. Reformele au inclus instalarea de capacități suplimentare pentru energia din surse regenerabile și măsuri de protecție împotriva inundațiilor, a incendiilor forestiere și a altor dezastre naturale.

Articolul 47 din cartă privind dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil: MRR sprijină măsurile de sporire a eficienței, a calității și a independenței sistemelor judiciare. Investițiile relevante au inclus digitalizarea sistemelor de justiție, îmbunătățirea infrastructurii judiciare și formarea judiciară. **Malta** a dezvoltat soluții digitale sigure pentru a simplifica procedurile judiciare și a îmbunătăți accesul la justiție. **Croația** a luat măsuri pentru a reduce întârzierile, a scurta procedurile civile și comerciale și a consolida administrarea transparentă și eficientă a cauzelor.

Instrumentul de sprijin tehnic (IST) completează măsurile de mai sus pentru a aborda consecințele economice ale pandemiei prin îmbunătățirea capacității instituțiilor naționale de a pune în aplicare reforme și prin facilitarea schimbului de bune practici¹⁰⁵. În domeniul reformelor judiciare, în 15 state membre au fost sprijinite 27 de proiecte privind **accesibilitatea și digitalizarea justiției** (instrumente online, asistență judiciară, colectarea de date), **soluționarea alternativă a litigiilor** (mediere) și **sprijinirea victimelor**. Proiectele se referă la securitatea cibernetică, colectarea de date, gestionarea digitală a fluxurilor de lucru ale cazurilor și a probelor, precum și la creșterea transparenței hotărârilor judecătorești.

Consolidarea strategiilor și a cadrelor naționale pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor în Estonia, Portugalia și Malta: acest proiect coordonat de Victim Support Europe sprijină trei state membre în elaborarea, punerea în aplicare și consolidarea strategiilor și cadrelor pentru sprijinirea victimelor. Proiectul urmărește să pună în aplicare o strategie unificată în beneficiul victimelor tuturor infracțiunilor, sporind astfel ratele de raportare și reducând impactul negativ al criminalității asupra vieții victimelor și costurile globale pentru societate în general.

În plus, **programul InvestEU** mobilizează investiții publice și private pentru principalele priorități de politică ale UE. În special, **componenta sa pentru investiții sociale și competențe**¹⁰⁶ contribuie la aplicarea drepturilor fundamentale, cum ar fi asistența medicală, securitatea socială, dreptul la educație, egalitatea între femei și bărbați și integrarea persoanelor cu handicap. Se efectuează investiții în infrastructura socială (inclusiv în locuințe sociale la prețuri accesibile și în infrastructura de sănătate și educație), iar finanțarea este direcționată către măsuri de promovare a egalității de gen, a integrării persoanelor vulnerabile și a incluziunii și accesibilității persoanelor cu handicap. În plus, microfinanțarea, finanțarea etică

¹⁰⁴ [Tabloul de bord privind redresarea și reziliența \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/infographic-2021-04-14-01.pdf)

¹⁰⁵ Comisia Europeană oferă expertiză tehnică statelor membre pentru a elabora și a pune în aplicare reforme. A se vedea [Instrumentul de sprijin tehnic \(IST\) \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/infographic-2021-04-14-01.pdf)

¹⁰⁶ Regulamentul delegat (UE) 2021/1078 al Comisiei din 14 aprilie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2021/523 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea orientărilor în materie de investiții pentru Fondul InvestEU.

și socială promovează antreprenoriatul și economia socială, cu accent pe grupurile cele mai vulnerabile. În domeniul protecției mediului, InvestEU sprijină **investițiile durabile și tranziția verde** cu o componentă dedicată infrastructurii durabile¹⁰⁷.

3.8. Fondurile UE care fac obiectul Regulamentului privind dispozițiile comune

Între 2021 și 2027, drepturile fundamentale sunt protejate și promovate prin sprijin din fondurile UE care fac obiectul Regulamentului privind dispozițiile comune (fondurile RDC), fiecare dintre acestea acoperind un domeniu specific al politicii UE. Statele membre trebuie să se asigure că elaborarea și punerea în aplicare a programelor sprijinite din aceste fonduri sunt în conformitate cu carta pe parcursul întregii perioade de programare¹⁰⁸.

RDC acoperă opt fonduri ale UE, și anume: Fondul european de dezvoltare regională (FEDR); Fondul social european Plus (FSE+); Fondul de coeziune (FC); Fondul pentru o tranziție justă (FTJ); Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA); Fondul pentru azil și migrație (FAMI); Fondul pentru securitate internă (FSI) și Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize (IMFV) (fondurile RDC).

Mai multe fonduri RDC sprijină punerea în aplicare a **politicilor privind migrația și afacerile interne**. Inițiativele finanțate din FAMI¹⁰⁹, FSI¹¹⁰ și IMFV¹¹¹ promovează aplicarea mai multor drepturi fundamentale, cum ar fi dreptul la azil¹¹² și drepturile copilului¹¹³. Inițiativele finanțate sprijină, de asemenea, furnizarea de protecție împotriva traficului de persoane, inclusiv împotriva traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă sau al exploatării sexuale¹¹⁴.

Proiectul IMPROV-EU urmărește să elaboreze un protocol pentru a simplifica punerea în aplicare a dispozițiilor referitoare la respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în situații vulnerabile care trec frontierele externe ale UE. **Proiectul Rightlines** urmărește să consolideze protecția drepturilor fundamentale la frontierele Greciei și ale Ciprului¹¹⁵.

¹⁰⁷ La nivel de program, cel puțin 30 % din volumul agregat al operațiunilor de finanțare și de investiții ar trebui să contribuie la obiectivele climatice și cel puțin 60 % din volumul agregat al operațiunilor de finanțare și de investiții privind obiectivele climatice și de mediu din cadrul componentei pentru infrastructură durabilă, astfel cum se prevede la articolul 8 alineatul (8) din Regulamentul InvestEU pentru compartimentul pentru UE.

¹⁰⁸ În conformitate cu articolul 9 din RDC, în executarea fondurilor, statele membre și Comisia asigură respectarea drepturilor fundamentale și a cartei.

¹⁰⁹ FAMI urmărește să contribuie la gestionarea eficientă a fluxurilor de migrație, să consolideze și să elaboreze politica comună în domeniul azilului și politica comună în domeniul imigrației. [Mai multe detalii despre FAMI – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

¹¹⁰ FSI urmărește să contribuie la un nivel ridicat de securitate în Uniune, în special prin prevenirea și combaterea terorismului și a radicalizării, a criminalității grave și organizate și a criminalității informatice. Mai multe detalii la adresa [Fonduri pentru securitate internă – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

¹¹¹ IMFV urmărește să asigure gestionarea eficace a frontierelor externe ale Uniunii, un nivel ridicat de securitate internă în cadrul Uniunii și libera circulație a persoanelor. Mai multe detalii la adresa Fonduri pentru securitate internă Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize – Comisia Europeană (europa.eu).

¹¹² În cadrul FAMI, Comisia a sprijinit proiecte care implică aproximativ 1 800 000 de resortisanți ai țărilor terțe pentru perioada de programare 2019-2023 în cadrul sistemului european comun de azil, dintre care aproape 200 000 de persoane vulnerabile. În cadrul IMFV, Comisia sprijină cooperarea pentru consolidarea poliției de frontieră și gărzii de coastă la nivel european, inclusiv punerea în aplicare a strategiei privind drepturile fundamentale [[Strategia privind drepturile fundamentale \(cea mai recentă versiune\) \(europa.eu\)](#)].

¹¹³ Finanțarea din FSI a contribuit la protejarea drepturilor copiilor în contextul abuzului sexual asupra copiilor, precum și a drepturilor utilizatorilor online, inclusiv a drepturilor la viață privată.

¹¹⁴ Mai multe detalii sunt disponibile pe [Portalul de finanțare și licitații al UE \(europa.eu\)](#). A se vedea, de asemenea, Cererea de propuneri din 2024 în domeniul traficului de persoane în urma Strategiei UE privind combaterea traficului de persoane 2021-2025, COM/2021/171.

¹¹⁵ A se vedea [proiectul IMPROV-EU](#) și proiectul [Rightlines](#).

Proiectul CSAPE se axează pe împuternicirea copiilor cu informații și pe sprijinirea tinerilor expuși riscurilor¹¹⁶.

Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură (FEAMPA) sprijină proiecte privind asigurarea utilizării durabile a resurselor acvatice și maritime. Au existat două cereri de propuneri pentru „Femeile în economia albastră” pentru a spori participarea și capacitatea femeilor în domeniul pescuitului, al acvaculturii, al construcțiilor navale și al transportului maritim.

Fondurile politicii de coeziune, prin intermediul Fondului social european Plus (FSE+)¹¹⁷ și al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR)¹¹⁸, promovează, de exemplu, aplicarea dreptului la educație și la sănătate, a drepturilor persoanelor în vârstă, a egalității între femei și bărbați și a integrării persoanelor cu handicap.

Proiectul e-Schools¹¹⁹ a sporit competențele digitale și utilizarea TIC în procesul de predare și învățare în 147 de școli prin furnizarea de echipamente TIC și de instrumente de educație digitală pentru școlile primare și secundare din Croația.

Proiectul Proximity Mobile Healthcare Units¹²⁰ (Unități mobile de asistență medicală de proximitate) a promovat incluziunea socială și a redus inegalitățile prin instalarea de unități mobile de asistență medicală pentru a spori accesibilitatea asistenței medicale preventive, a diagnosticării și a monitorizării bolilor în regiunea Algarve.

Comisia a lansat **Subgrupul pentru utilizarea fondurilor UE în vederea incluziunii romilor** pentru a urmări audierile experților cu privire la abordarea provocărilor legate de accesarea fondurilor UE și de îmbunătățirea vieții comunităților rome marginalizate¹²¹. Subgrupul a elaborat o compilație de practici promițătoare, care a fost comunicată punctelor de contact naționale pentru romi, autorităților de management relevante și OSC-urilor. Procesul contribuie la pregătirea următorului CFM, la viitoarea programare a politicii de coeziune și la evoluțiile similare din cadrul altor fonduri relevante.

Condiția favorizantă orizontală privind carta

RDC contribuie la protecția și promovarea drepturilor fundamentale prin introducerea unor „condiții favorizante” pentru toate fondurile RDC, o noutate față de condiționalitățile *ex ante* din RDC 2014-2020¹²². Condițiile favorizante trebuie să fie îndeplinite de fiecare stat membru pentru a asigura execuția eficientă și eficientă a acestor fonduri pe parcursul întregii perioade de programare. Există două tipuri de condiții favorizante, și anume **condițiile favorizante**

¹¹⁶ [Prevenirea abuzurilor sexuale asupra copiilor și educația în acest domeniu, proiectul CSAPE 2022-2024 – Pelastakaa Lapset.](#)

¹¹⁷ FSE+ sprijină punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, contribuind la politicile UE în domeniul ocupării forței de muncă, domeniul social, al educației și al competențelor. FSE+ sprijină coeziunea economică, teritorială și socială în UE – prin reducerea disparităților dintre statele membre și regiuni.

¹¹⁸ FEDR urmărește să consolideze coeziunea economică, socială și teritorială prin corectarea dezechilibrelor dintre regiuni și prin facilitarea investițiilor într-o Europă mai inteligentă, mai verde, mai conectată și mai socială.

¹¹⁹ [Inforegio – Proiectul e-Schools orientează copiii și profesorii croați către educația digitală \(europa.eu\).](#)

¹²⁰ [ARS | Algarve \(min-saude.pt\).](#)

¹²¹ Audierile cu organizațiile societății civile rome și pro-rome au fost organizate în februarie 2023 și au inclus OSC-uri din Bulgaria, Cehia, Ungaria, România și Slovacia.

¹²² Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, JO L 347, 20.12.2013, p. 320. A se vedea în special articolul 19 din RDC 2014-2020.

orizontale aplicabile tuturor fondurilor RDC¹²³ și condițiile favorizante tematice aplicabile exclusiv FEDR, FC și FSE+¹²⁴.

Condiția favorizantă orizontală privind carta impune statelor membre să instituie mecanisme eficace pentru a asigura aplicarea și punerea în aplicare efectivă a cartei. Printre acestea se numără modalități care să asigure că programele sprijinite prin fondurile RDC și implementarea lor sunt conforme cu dispozițiile relevante ale cartei, precum și modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de aceste fonduri nu respectă carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la cartă.

În cazul în care nu sunt instituite mecanisme eficace, condiția favorizantă orizontală privind carta nu este considerată îndeplinită. În consecință, Comisia informează statul membru cu privire la faptul că cheltuielile legate de obiectivele specifice nu vor fi rambursate până când statul membru nu oferă garanții suficiente referitoare la instituirea unor mecanisme eficace¹²⁵. În special, statele membre trebuie să stabilească rolurile și responsabilitățile diferitelor autorități și organisme. Acest lucru trebuie să acopere toate etapele programării și punerii în aplicare și trebuie identificate organismele sau persoanele care oferă asistență în domeniul drepturilor fundamentale. Statele membre au, de asemenea, obligația de a furniza informații cu privire la procedurile pentru cazurile de neconformitate și plângeri, precum și cu privire la componența și normele de procedură ale comitetelor de monitorizare. Acestea ar trebui să includă organismele relevante care reprezintă societatea civilă, cum ar fi organismele responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu handicap, a egalității de gen și a nediscriminării¹²⁶.

În cadrul consultării online desfășurate în sprijinul raportului¹²⁷, 62 % dintre OSC-urile respondente cunoșteau obligațiile care decurg din condiția favorizantă orizontală privind carta. **Una din două organizații respondente a indicat că a depus eforturi pentru asigurarea respectării drepturilor fundamentale în utilizarea fondurilor UE**, și anume în calitate de membru sau de observator în comitetele de monitorizare¹²⁸ sau prin furnizarea de cursuri de formare, consolidarea capacităților sau evaluări ale respectării drepturilor fundamentale în cadrul proiectelor finanțate de UE¹²⁹.

¹²³ Pentru o prezentare generală a condițiilor favorizante orizontale, a se vedea anexa III la RDC.

¹²⁴ Pentru o prezentare generală a condițiilor favorizante tematice, a se vedea anexa IV la RDC.

¹²⁵ Articolul 15 alineatele (4) și (5) din RDC.

¹²⁶ Articolul 8 din RDC.

¹²⁷ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebările 8 și 9: „Cunoașteți obligațiile în materie de drepturi fundamentale în cadrul finanțării UE?” și „Depune organizația dumneavoastră eforturi pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale în utilizarea fondurilor UE?”.

¹²⁸ În **Belgia, Germania, Malta și Țările de Jos**, organismul de promovare a egalității este invitat să observe diverse comitete de monitorizare; în **Cipru**, Ombudsmanul este inclus în comitetul de monitorizare într-un rol consultativ și independent, fără drept de vot; în **Grecia**, Comisia națională elenă pentru drepturile omului participă cu drept de vot în cadrul comitetelor de monitorizare; în **Croația și Portugalia**, Ombudsmanul este implicat în diferite comitete de monitorizare; în **Irlanda**, Comisia irlandeză pentru drepturile omului și egalitate este invitată în comitetul de monitorizare a Acordului de parteneriat al Irlandei și în comitetele de monitorizare pentru a monitoriza respectarea cartei.

¹²⁹ În **Bulgaria**, Comisia pentru protecția împotriva discriminării este reprezentată în toate organismele fondurilor UE care oferă consiliere și iau decizii cu privire la elaborarea și implementarea tuturor programelor operaționale; în **Cehia**, Ombudsmanul este invitat la Consiliul pentru fondurile Uniunii Europene, un organism consultativ și specializat superministerial permanent al guvernului care asigură o coordonare substanțială a tuturor fondurilor UE; în **Grecia**, Comisia națională elenă pentru drepturile omului este selectată ca organism competent pentru a

Statele membre au, de asemenea, obligația de a furniza informații cu privire la procedurile de examinare a plângerilor în cazurile de nerespectare a cartei, precum și cu privire la componența și regulamentul de procedură ale comitetelor de monitorizare, garantând o reprezentare echilibrată a partenerilor relevanți, cu independența necesară pentru a asigura respectarea cartei. Pentru a asigura îndeplinirea condiției favorizante orizontale privind carta¹³⁰, în conformitate cu principiul gestiunii partajate, Comisia menține un dialog cu statele membre în cadrul comitetelor de monitorizare sau la nivel bilateral.

Condiția favorizantă orizontală privind carta a contribuit la protejarea și promovarea articolului 21 din cartă într-un caz în care în acordul de parteneriat și în programele de coeziune a fost inclusă o clauză de combatere a discriminării pentru a se asigura că cererile de proiecte depuse de autoritățile locale sau regionale nu conțin nicio acțiune discriminatorie (de exemplu pe motive de orientare sexuală).

Condiția a contribuit la aplicarea articolului 47 din cartă în unele state membre, care au adoptat măsuri de consolidare a independenței și a imparțialității instanțelor.

Cu toate acestea, există în continuare provocări legate de punerea în aplicare a condiției favorizante orizontale privind carta¹³¹, cea mai relevantă fiind **lipsa de resurse financiare și umane**¹³² pentru organizațiile care participă la punerea în aplicare a condiției favorizante orizontale privind carta. Acest lucru rezultă din creșterea cererii de sprijin din partea organismelor din domeniul drepturilor fundamentale¹³³. Referindu-se la cerința prevăzută în Principiile de la Paris ale ONU ca țările să se asigure că INDO se bucură de resurse adecvate și de autonomie financiară, ENNHRI pledează pentru resurse suficiente pentru membrii săi. Aceasta consideră că asigurarea respectării drepturilor fundamentale necesită resurse substanțiale într-un context în care resursele de care dispun INDO pentru a-și îndeplini mandatul de bază sunt limitate¹³⁴. În timp ce unele INDO au remediat lipsa de resurse umane prin recrutarea de personal suplimentar¹³⁵, altele trebuie să limiteze rolul organismelor sau al persoanelor care oferă asistență în domeniul drepturilor fundamentale pe baza resurselor

asigura îndeplinirea condiției favorizante orizontale privind carta, oferă asistență autorităților implicate și monitorizează și asigură compatibilitatea procedurilor și a acțiunilor individuale cu carta; în **Croația**, Ombudsmanul a organizat, printre altele, un atelier național de diagnosticare, care a reunit reprezentanți ai autorităților de management, ai autorității de coordonare, ai organizațiilor societății civile, ai instituțiilor Avocatului poporului din Croația, precum și ai altor organisme guvernamentale cu competențe în domeniul drepturilor omului, inclusiv un punct focal național al cartei pentru a discuta provocările și calea de urmat în ceea ce privește fondurile UE și carta; în **Irlanda**, Comisia irlandeză pentru drepturile omului și egalitate a colaborat îndeaproape cu autoritățile de management pentru a elabora un „instrument de orientare”, o „listă de verificare a fondurilor UE”, un „model de raportare” și o „listă de verificare a raportării” și oferă cursuri de formare.

¹³⁰ Comisia și statul membru gestionează în comun finanțarea, [Finanțări după modul de gestiune \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/infographic-funding-2023-2024.aspx).

¹³¹ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebarea 11: „Care sunt provocările cu care vă confrunțați în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale de către fondurile UE?”. A se vedea, de asemenea, Raportul FRA, [Fondurile UE: asigurarea respectării drepturilor fundamentale | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](https://fra.europa.eu/fra/sites/default/files/fra-2023-12-19-fundamental-rights-report.pdf), 19 decembrie 2023.

¹³² Organismul de promovare a egalității din Belgia, ombudsmanul din Cipru, ombudsmanul din Croația, INDO din Germania, organismul de promovare a egalității din Malta, INDO din Portugalia, INDO din Slovacia.

¹³³ A se vedea Raportul FRA, [Fondurile UE: asigurarea respectării drepturilor fundamentale | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\)](https://fra.europa.eu/fra/sites/default/files/fra-2023-12-19-fundamental-rights-report.pdf), 19 decembrie 2023.

¹³⁴ Contribuții din partea ENNHRI.

¹³⁵ De exemplu, ombudsmanul din Cipru.

limitate, solicitând alocarea de fonduri suplimentare pentru această problemă¹³⁶.

Ar trebui remarcat faptul că **RDC¹³⁷ permite în mod explicit statelor membre să aloce un procentaj din resursele provenite din fonduri pentru consolidarea capacității partenerilor sociali și a OSC-urilor** implicate în pregătirea, implementarea și evaluarea programelor, dar acest lucru nu este suficient de bine cunoscut sau aplicat¹³⁸. În plus, programul FSE+ are o cerință privind concentrarea tematică în ceea ce privește consolidarea capacității partenerilor sociali și a OSC-urilor pentru a asigura participarea semnificativă a acestora la punerea în aplicare a politicilor privind ocuparea forței de muncă, educația și incluziunea socială sprijinite de program¹³⁹. Statele membre au alocat 400 de milioane EUR pentru sprijinirea societății civile și 362 de milioane EUR pentru sprijinirea partenerilor sociali.

Consultările au inclus, de asemenea, un apel clar la **mai multe informații și orientări** care să sprijine autoritățile naționale în punerea în aplicare a condiției favorizante orizontale privind carta, în special în ceea ce privește nevoia de claritate referitoare la implicațiile sale practice¹⁴⁰ și de expertiză tehnică sporită privind fondurile UE¹⁴¹. În conformitate cu angajamentele asumate în strategia privind carta, Comisia a inițiat **elaborarea unui manual** care va ghida autoritățile și organismele naționale în punerea în aplicare efectivă a condiției favorizante orizontale privind carta.

În 2023, **Centrul Național pentru Drepturile Omului din Slovacia** a publicat un raport privind rolul organismelor naționale din domeniul drepturilor fundamentale în asigurarea respectării drepturilor fundamentale de către fondurile UE¹⁴². Potrivit acestuia, mai mulți factori afectează probabilitatea de a atinge întregul potențial al condiției favorizante orizontale privind carta. Printre acestea se numără disponibilitatea informațiilor, consolidarea capacităților, cooperarea dintre autorități și necesitatea de a simplifica documentația de gestionare.

INDO din Polonia a elaborat o listă de verificare a respectării cartei pentru execuția fondurilor UE, precum și orientări privind aplicarea cartei atunci când se cheltuiesc fonduri UE¹⁴³.

Proiectul **ECHOFunds – Enhancing Charter Compliance of EU Funds** (ECHOFunds – Îmbunătățirea respectării cartei de către fondurile UE), finanțat de CEDV, urmărește să ofere o imagine de ansamblu a părților interesate implicate în execuția fondurilor UE, precum și să elaboreze materiale online bazate pe bunele practici identificate în acest domeniu¹⁴⁴.

Ca urmare a dialogului susținut dintre Comisie și statele membre pe parcursul etapei de aprobare a programelor și după aprobare, 26 de state membre îndeplinesc în prezent condiția

¹³⁶ De exemplu, organismul de promovare a egalității din Malta.

¹³⁷ Articolul 8 alineatul (2) al doilea paragraf din RDC.

¹³⁸ Exemple de acțiuni sunt colaborarea în rețea, consolidarea dialogului social și activitățile întreprinse de partenerii sociali.

¹³⁹ Articolul 9 din Regulamentul (UE) 2021/1057, JO L 231, 30.6.2021, p. 21.

¹⁴⁰ INDO din Portugalia, Ombudsmanul din Cehia.

¹⁴¹ Organismul de promovare a egalității din Belgia, ombudsmanul din Croația, INDO din Portugalia, INDO din Slovacia, ENNHRI.

¹⁴² Centrul Național pentru Drepturile Omului din Slovacia: [Rolul organismelor naționale cu competențe în domeniul drepturilor omului în asigurarea respectării drepturilor fundamentale de către fondurile UE – Slovacia](#).

¹⁴³ [Aplicarea Cartei drepturilor fundamentale în cursul implementării proiectelor finanțate din fonduri UE \(brpo.gov.pl\)](#).

¹⁴⁴ [ECHOFunds – Îmbunătățirea respectării cartei de către fondurile UE – LBI für Grund- und Menschenrechte \(lbg.ac.at\)](#).

favorizantă orizontală privind carta¹⁴⁵. Un stat membru nu îndeplinește încă această condiție în cadrul mai multor programe, deoarece persistă preocupări serioase legate de mai multe drepturi fundamentale¹⁴⁶.

Comisia monitorizează în permanență dacă condiția favorizantă orizontală privind carta continuă să fie îndeplinită sau dacă evoluțiile din statele membre au un impact asupra îndeplinirii condițiilor favorizante. Pe lângă canalele obișnuite de informare utilizate de Comisie, RDC oferă un cadru de monitorizare, printre altele, prin intermediul reuniunilor de evaluare anuală a performanței¹⁴⁷ și al reuniunilor comitetului de monitorizare¹⁴⁸. Acestea subliniază obligația legală a statelor membre de a discuta cu partenerii din cadrul comitetelor de monitorizare sau cu Comisia cu privire la orice aspecte care au un impact asupra îndeplinirii condiției favorizante orizontale privind carta.

3.9. Măsuri de prevenire și atenuare a utilizării abuzive a fondurilor UE

Statele membre au responsabilitatea generală de a respecta valorile comune consacrate la articolul 2 din TUE și în cartă atunci când execută bugetul UE. Regulamentul financiar¹⁴⁹ prevede obligația Comisiei de a se asigura, în toate etapele ciclului de finanțare (presemnare, execuție, verificări *ex post*), că finanțarea UE nu se acordă organizațiilor și proiectelor care desfășoară activități incompatibile cu valorile UE¹⁵⁰.

Înainte de semnarea unui acord de grant, Comisia evaluează propunerile prezentate pentru a le selecta pe cele care urmează să fie finanțate. În această etapă, se efectuează controale pentru a verifica dacă proiectele respectă valorile UE. **Sistemul de detectare timpurie și de excludere (EDES)**, un mecanism de protejare a intereselor financiare ale UE împotriva persoanelor și

¹⁴⁵ Atunci când au prezentat programele Comisiei în vederea aprobării, **Polonia și Cipru** au indicat că acestea nu respectă condiția favorizantă orizontală privind carta și că programele au fost adoptate având condiția favorizantă orizontală privind carta marcată ca fiind neîndeplinită. La 17 și, respectiv, 25 ianuarie 2024, Polonia și Cipru au prezentat o cerere oficială de a considera condiția favorizantă orizontală privind carta ca fiind îndeplinită, inclusiv o autoevaluare revizuită și o justificare a îndeplinirii acesteia. Comisia a confirmat că condiția favorizantă orizontală privind carta a fost îndeplinită la 29 februarie 2024 pentru Polonia și la 19 aprilie 2024 pentru Cipru (FAMI și IMFV), permițând rambursarea cheltuielilor conexe din acel moment.

¹⁴⁶ În special, în ceea ce privește punerea în aplicare în Ungaria a anumitor obiective specifice ale celor trei programe de coeziune și, respectiv, ale Fondului pentru azil, migrație și integrare. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul independenței sistemului judiciar și al altor mecanisme instituționale și procedurale, rămân nerezolvate riscuri grave, cu un impact concret și direct asupra respectării cartei în punerea în aplicare a anumitor obiective specifice, în special în ceea ce privește inviolabilitatea demnității umane (articolul 1), dreptul la viața privată și de familie (articolul 7), dreptul la libertatea de exprimare și de informare (articolul 11), dreptul la nediscriminare (articolul 21), precum și libertatea academică (articolul 13) și dreptul de azil (articolul 18) (situația din august 2024).

¹⁴⁷ În conformitate cu articolul 41 din RDC.

¹⁴⁸ În conformitate cu articolul 38 din RDC.

¹⁴⁹ Regulamentul (UE) 2018/1046, JO L 193, 30.7.2018, p. 1.

¹⁵⁰ Ordonatorii de credite pot lua măsuri atunci când se identifică o încălcare a valorilor UE care poate fi calificată drept abatere profesională gravă sau încălcare a obligațiilor contractuale ale beneficiarului. Regulamentul financiar a fost modificat prin introducerea unor dispoziții suplimentare, a se vedea Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509 din 23 septembrie 2024 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (reformare). Reformarea include o trimitere generală la obligația Comisiei și a statelor membre de a respecta valorile UE și carta atunci când execută bugetul UE, precum și un motiv de excludere care se referă la incitarea la discriminare, ură sau violență împotriva unui grup de persoane sau a unui membru al unui grup sau la activități similare care contravin valorilor consacrate la articolul 2 din TUE.

entităților nefiababile, permite detectarea timpurie a entităților care reprezintă riscuri și prevede excluderea acestora. Acesta permite, de asemenea, impunerea unei sancțiuni financiare în conformitate cu articolul 138 din Regulamentul financiar¹⁵¹. În plus, semnarii acordului de grant vor semna o declarație pe propria răspundere pentru a certifica faptul că nu participă la activități care contravin valorilor UE. **Criteriile de eligibilitate detaliate privind respectarea valorilor UE** pot fi, de asemenea, incluse în cererile de propuneri specifice.

În etapa de punere în aplicare, **modelele de acorduri de grant ale întreprinderilor**¹⁵² prevăd obligația beneficiarilor selectați de a respecta valorile UE. Această obligație se extinde la partenerii asociați, la subcontractanți și la beneficiarii sprijinului financiar acordat terților. În cazul în care se identifică o încălcare a valorilor UE **în timpul punerii în aplicare a acțiunii**, ordonatorul de credite poate lua măsuri, cum ar fi suspendarea plății, reducerea grantului sau respingerea costurilor, rezilierea acordului sau a participării beneficiarului în cauză.

După finalizarea activității, grantul face în continuare obiectul unor verificări, audituri sau investigații efectuate de autoritatea care acordă ajutorul, de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) sau de Curtea de Conturi¹⁵³. În plus, OLAF gestionează **Programul Uniunii de luptă antifraudă**¹⁵⁴, care sprijină statele membre în lupta lor împotriva fraudelor care afectează interesele financiare ale UE. Sprijinul este acordat sub formă de asistență tehnică, formare și cercetare. Unele dintre proiectele finanțate s-au axat pe asigurarea faptului că investigațiile respectă drepturile fundamentale și garanțiile procedurale.

Proiectul *Non-Incrimination principle In Administrative and OLAF investigations* (**NonIncrimInA – Principiul neincriminării în investigațiile administrative și OLAF**)¹⁵⁵ urmărește să consolideze protecția intereselor financiare ale UE și garanțiile unui proces echitabil. Acesta desfășoară cercetări juridice și oferă formare cu privire la aplicarea dreptului de a păstra tăcerea și de a nu se autoincrimina în procedurile administrative, în special în investigațiile OLAF, în lumina jurisprudenței CJUE.

Legislația sectorială privind finanțarea poate stabili cerințe suplimentare privind valorile UE. De exemplu, Regulamentul CEDV¹⁵⁶ se referă la **necesitatea de a cultiva, proteja și promova în mod activ valorile fondatoare și drepturile fundamentale** într-o perioadă în care societățile europene se confruntă cu extremismul, radicalismul și diviziunile și în care spațiul pentru o societate civilă independentă se restrânge. Potențialii solicitanți trebuie să prezinte măsurile pe care intenționează să le ia pentru a garanta respectarea deplină a valorilor UE și a articolului 21 din cartă¹⁵⁷.

Începând cu 2024, agențiile naționale care implementează programul **Erasmus+** prin gestiune indirectă sunt, de asemenea, obligate în mod explicit să asigure respectarea valorilor UE¹⁵⁸. În

¹⁵¹ [EDES – Comisia Europeană \(europa.eu\)](https://eides.europa.eu/).

¹⁵² A se vedea, de exemplu, [modelul de acord de grant Orizont Europa](#).

¹⁵³ Ordonatorul de credite poate reduce grantul final dacă sunt identificate nereguli, fraude sau încălcări ale unei obligații. A se vedea articolul 131 din Regulamentul financiar.

¹⁵⁴ Bugetul programului pentru actualul CFM este de 181 de milioane EUR; [Programul Uniunii de luptă antifraudă \(UAFP\) – Comisia Europeană \(europa.eu\)](#).

¹⁵⁵ [Pagina principală | Nonincrimina](#).

¹⁵⁶ Regulamentul (UE) 2021/692, JO L 156, 5.5.2021, p. 1.

¹⁵⁷ Formularul de cerere CEDV, 2022, etică și valori.

¹⁵⁸ Normele specifice sunt prevăzute în Ghidul pentru agențiile naționale (anexa VI la acordul de contribuție).

plus, criteriile de acordare a grantului includ „măsura în care propunerea este relevantă pentru respectare și promovare”. Un grant poate fi suspendat sau redus dacă aceste dispoziții nu sunt respectate¹⁵⁹.

În mod similar, în cadrul **programului Orizont Europa**¹⁶⁰, toate activitățile de cercetare și inovare desfășurate trebuie să respecte dreptul intern, dreptul Uniunii și dreptul internațional, inclusiv cartă și Convenția europeană a drepturilor omului. Aceste dispoziții sunt transpuse în obligații contractuale în modelul de acord de grant¹⁶¹.

Conformitatea etică este considerată esențială pentru atingerea excelenței în cercetare. Înainte de acordarea finanțării proiectelor, propunerile programului Orizont Europa sunt supuse unei evaluări etice¹⁶² pentru a se verifica conformitatea cu normele și standardele etice, inclusiv cu cartă¹⁶³. Aceste aspecte sunt monitorizate pe parcursul proiectului și analizate în cooperare cu experți independenți. Controalele și auditurile asigură faptul că sistemele de gestiune și control ale programelor implementate în cadrul gestiunii partajate pentru perioada de programare 2021-2027 respectă cartă.

Statele membre și părțile interesate de la nivel național, cum ar fi INDO, organismele de promovare a egalității și ombudsmanii, pun în aplicare, de asemenea, măsuri de atenuare a riscurilor în ceea ce privește acordarea și plata finanțării. Acestea sunt, de obicei, incluse în acordurile de grant. Aceste părți interesate se referă, de asemenea, la politicile naționale anticorupție, la normele privind avertizorii de integritate și la codurile de conduită.

În cadrul sistemului de acordare de granturi al **Comisiei pentru Drepturile Omului și Egalitate din Irlanda** (IHREC)¹⁶⁴, premiul Aan se acordă după o evaluare a riscurilor financiare ale fiecărui solicitant preselectat. Plățile se efectuează în tranșe, iar solicitanții prezintă rapoarte trimestriale cu privire la progresul proiectelor lor și la cheltuieli. Dacă se identifică provocări, IHREC evaluează situația și oferă sprijin. Aceste proiecte sunt monitorizate mai îndeaproape. În rarele cazuri în care proiectele nu pot avansa, IHREC solicită restituirea fondurilor. După finalizarea unui proiect, beneficiarul trebuie să prezinte un raport final al proiectului și un raport financiar, împreună cu încasările neefectuate și copii ale rezultatelor tangibile. O plată finală este efectuată după finalizarea satisfăcătoare a proiectului. Sistemul de acordare de granturi este revizuit anual de către controlorul și auditorul general al statului. Acesta face, de asemenea, obiectul unui audit intern.

4. Finanțarea drepturilor fundamentale în statele membre

Pe baza rolului reciproc complementar al finanțării UE și al finanțării naționale, prezentul capitol descrie modul în care statele membre oferă finanțare pentru a promova aplicarea drepturilor fundamentale. Bazându-se în special pe consultările specifice cu statele membre și

¹⁵⁹ Ghidul programului Erasmus+ 2024, p. 11.

¹⁶⁰ Regulamentul (UE) 2021/695, JO L 170, 12.5.2021, p. 1.

¹⁶¹ [Modelul general de acord de grant Orizont Europa](#).

¹⁶² Aceasta include procedura de revizuire în materie de etică, desfășurată înainte de începerea proiectului, precum și verificări, revizui și audituri în materie de etică în timpul desfășurării proiectului. Sunt necesare propuneri pentru a efectua autoevaluări în materie de etică începând cu finalizarea unui tabel cu probleme de etică.

¹⁶³ A se vedea documentul online: „[Cum să vă finalizați autoevaluarea în materie de etică](#)”. De asemenea: „[Identificarea problemelor etice grave și complexe în cercetarea finanțată de UE](#)”; „[Etica și protecția datelor](#)” și „[Etica în științele sociale și umaniste](#)”.

¹⁶⁴ Cererile de grant sunt evaluate de o comisie alcătuită din membri ai personalului și experți externi independenți. Solicitanții preselectați trebuie să prezinte documente financiare și să completeze o declarație financiară în care să detalieze modul în care vor fi cheltuite fondurile.

cu alte părți interesate, capitolul descrie și oferă exemple ale modului în care au fost utilizate oportunitățile naționale de finanțare pentru a promova aplicarea cartei.

În sondajul realizat pentru întocmirea prezentului raport, **una din trei OSC-uri respondente (34 %) a indicat că fondurile UE au reprezentat cea mai importantă sursă de finanțare** pentru activitatea lor în domeniul drepturilor fundamentale în perioada 2019-2024, în timp ce **finanțarea din partea guvernului național a fost sursa principală pentru 17 %**¹⁶⁵. În același timp, în consultarea anuală a FRA privind spațiul civic, care acoperă experiența din 2023¹⁶⁶, **OSC-urile se referă la guvernele naționale ca fiind principala lor sursă de finanțare (22 %)**, urmată de finanțarea din partea UE și a fundațiilor private (17 % fiecare).

Respondenții la sondajul societății civile au considerat, de asemenea, că **principala valoare adăugată a finanțării UE** a fost reprezentată de faptul că aceasta a sprijinit activitatea organizației lor privind valorile fondatoare ale UE (61 %), a permis cooperarea, parteneriatele sau colaborarea în rețea în mai multe state membre (60 %) și a sprijinit dezvoltarea rețelelor europene și a societății civile (56 %). Potrivit unor respondenți, o mai mare atenție acordată mecanismelor de reacordare de granturi la nivel național și finanțării de bază ar contribui la creșterea în continuare a valorii adăugate¹⁶⁷. În acest sens, rezultatele consultării anuale a FRA privind spațiul civic¹⁶⁸ arată că 58 % dintre OSC-uri consideră că disponibilitatea viitoare a finanțării nerestricționate, de bază sau de infrastructură reprezintă cea mai relevantă modificare a cadrelor de finanțare.

Capitolul analizează, de asemenea, rolul INDO, al organismelor de promovare a egalității și al ombudsmanilor în sensibilizarea cu privire la oportunitățile de finanțare și în crearea de legături între diferitele niveluri de guvernare și societatea civilă pentru a facilita dezvoltarea și implementarea proiectelor în statele lor membre.

4.1. Finanțarea acordată de statele membre pentru drepturile fundamentale

Activitățile de promovare, protecție și asigurare a respectării drepturilor fundamentale sunt finanțate, în general, din bugetele statutare ale statelor membre. Având în vedere domeniul de aplicare orizontal al drepturilor fundamentale, aproape toate domeniile de politică, inclusiv sănătatea, educația și justiția sau afacerile interne, conțin activități relevante pentru promovarea drepturilor fundamentale. Multe state membre sprijină, de asemenea, aplicarea drepturilor fundamentale prin acordarea de granturi pentru proiecte și completează eforturile de finanțare ale UE prin furnizarea cofinanțării necesare pentru inițiativele finanțate de UE. În plus, astfel cum s-a discutat în capitolul 5, mai mulți donatori, alții decât UE, furnizează finanțare relevantă pentru drepturile fundamentale în statele membre.

În ceea ce privește finanțarea proiectelor, **statele membre oferă oportunități de finanțare a proiectelor** în mai multe domenii de politică legate de aplicarea drepturilor fundamentale.

În domeniul egalității între femei și bărbați, **Austria** finanțează proiecte împotriva violenței de gen și pentru capacitatea femeilor și a fetelor în știință, inginerie și matematică și în lumea digitală, precum și pentru dezvoltarea alfabetizării lor financiare. De asemenea, au fost puse la dispoziție fonduri pentru capacitatea femeilor în vârstă de

¹⁶⁵ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebarea 1 „Care au fost cele mai importante trei surse de finanțare pentru activitatea organizației dumneavoastră în domeniul drepturilor fundamentale în perioada 2019-2024?” Alte surse au fost finanțarea din partea fundațiilor private (13 %) și cotizațiile de membru (11 %). 25 % dintre respondenți nu au furnizat niciun răspuns.

¹⁶⁶ Raport privind principalele constatări ale consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023, figura 18, p. 17; a se vedea [report-key-findings-fra-civic-space-consultation-covering-2023.pdf \(europa.eu\)](#).

¹⁶⁷ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebarea 3: „Care considerați că este principala valoare adăugată a finanțării acordate de Uniunea Europeană pentru drepturile fundamentale?”

¹⁶⁸ Raport privind principalele constatări ale consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023, figura 24, p. 21-22, [report-key-findings-fra-civic-space-consultation-covering-2023.pdf \(europa.eu\)](#).

peste 60 de ani, cu accent pe femeile din zonele rurale¹⁶⁹. În domeniul justiției, **Finlanda** a acordat finanțare pentru îmbunătățirea situației tinerilor recidiviști expuși riscului de excluziune socială, pentru prevenirea radicalizării și pentru prevenirea criminalității locale¹⁷⁰.

Printre exemplele specifice de proiecte se numără un proiect din **Irlanda**, „Fondul pentru combaterea rasismului din Irlanda”, care sprijină punerea în aplicare a Planului național de acțiune împotriva rasismului prin finanțarea activităților cu comunitățile etnice minoritare. Se acordă finanțare pentru proiecte locale, regionale și naționale privind promovarea egalității rasiale¹⁷¹. În **Austria**, un proiect inițiat de comunitatea evreiască din Viena, „LIK RAT – Let’s Talk”¹⁷², reunește tineri și tineri adulți cu vârste cuprinse între 10 și 35 de ani pentru a crea un spațiu pentru un dialog deschis, cu scopul de a elimina prejudecățile împotriva iudaismului și de a promova legăturile dintre participanții din diferite medii religioase și etnice, cu obiectivul de a elimina stereotipurile și de a promova înțelegerea interreligioasă și drepturile fundamentale.

Mai multe state membre raportează inițiative menite să asigure faptul că finanțarea pentru promovarea și protejarea drepturilor fundamentale **ajunge la părțile interesate de la nivel regional și local**.

Guvernul **suedez** oferă finanțare suplimentară pentru proiecte regiunilor și municipalităților pentru furnizarea de servicii de asistență medicală în domenii în care trebuie luate măsuri suplimentare față de cele acoperite de la bugetul de stat¹⁷³. În **Spania**, 20 % din finanțarea proiectelor în domeniul afacerilor sociale este destinat activităților la nivel de stat, iar 80 % activităților la nivel regional¹⁷⁴.

În conformitate cu importanța finanțării **societății civile și a apărătorilor drepturilor omului** și cu menținerea unui spațiu civic deschis, OSC-urile sunt principalii beneficiari ai finanțării în domeniul protejării și promovării drepturilor fundamentale în mai multe state membre. Multe dintre acestea¹⁷⁵ finanțează societatea civilă din bugetele lor de stat obișnuite, iar altele au instituit sisteme suplimentare specifice de acordare de granturi pentru proiecte.

¹⁶⁹ A se vedea [Frauenprojektförderungen – Bundeskanzleramt Österreich](#).

¹⁷⁰ De asemenea, sunt puse la dispoziție fonduri pentru proiecte privind protecția mediului, inclusiv pentru prevenirea daunelor aduse mediului și pentru proiecte naționale și regionale de educație în domeniul mediului care promovează dezvoltarea durabilă. Proiectele privind promovarea sănătății și a bunăstării sociale pot beneficia de granturi acordate de Centrul de finanțare pentru organizațiile de bunăstare socială și de sănătate (STEA).

¹⁷¹ [gov – Ministrul Joe O’Brien anunță cererea de propuneri pentru Fondul pentru combaterea rasismului din Irlanda \(www.gov.ie\)](#). În mod similar, în **Spania**, subvențiile relevante pentru drepturile fundamentale sunt acordate de Ministerul Egalității, care sprijină inițiativele legate de drepturile LGBTIQ+ și combaterea violenței de gen și a traficului de persoane. Fiecare minister trebuie să aprobe un plan care să detalieze subvențiile care urmează să fie acordate de minister

(https://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/PublicidadActiva/Contratos/PlanesSubvenciones.html?imprimir=1). În **Bulgaria**, Agenția pentru persoanele cu handicap acordă finanțare pe baza unei metodologii speciale pentru proiectele de reabilitare și integrare a persoanelor cu handicap (<https://ahu.mlsp.government.bg/portal/page/86>).

¹⁷² [Likrat: Israelitische Kultusgemeinde Wien \(ikg-wien.at\)](#); [Pagina principală – Premiul Simon Wiesenthal \(wiesenthalpreis.at\)](#).

¹⁷³ **Suedia** sprijină, de asemenea, activitatea agențiilor de combatere a discriminării la nivel local. Distribuția geografică a serviciilor în întreaga țară trebuie să fie luată în considerare ca un criteriu de acordare. Ordonanțele Guvernului autorizează finanțarea proiectelor de promovare și protecție a drepturilor fundamentale. A se vedea, de exemplu, Ordonanța (2002:989) [[Regeringskansliets rättsdatabaser \(gov.se\)](#)].

¹⁷⁴ Granturile acordate la nivel regional și local sunt, de asemenea, incluse în baza de date națională privind subvențiile care conține toate cererile de propuneri [[SNPSAP \(hacienda.gob.es\)](#)].

¹⁷⁵ Astfel cum au raportat **Danemarca, Croația și Franța**.

Luxemburgul a permis Ministerului Justiției să finanțeze proiecte ale organizațiilor care își desfășoară activitatea în domeniul drepturilor fundamentale. Prin proiectele selectate s-au înființat ateliere pentru copii, în cadrul cărora aceștia au învățat despre drepturile lor, s-a oferit consiliere juridică migranților vulnerabili și s-au furnizat cursuri de formare pentru furnizorii de asistență judiciară¹⁷⁶. **Estonia** sprijină organizațiile care își desfășoară activitatea în domeniul drepturilor fundamentale, al egalității și al drepturilor femeilor, prin intermediul unui grant pe trei ani menit să sporească sustenabilitatea finanțării și să reducă dependența de activitățile pe termen scurt, bazate pe proiecte¹⁷⁷. În 2023, **Franța** a acordat subvenții unui număr de aproape 1 500 de asociații responsabile cu măsurile de primire, cazare și integrare a solicitanților de azil și a migranților. Beneficiarii sunt selectați prin cereri anuale de proiecte la nivel național, regional și local.

În 2022, o coaliție a OSC-urilor **germane** a lansat Inițiativa Hannah Arendt¹⁷⁸, un program de protecție pentru jurnaliști, profesioniști din domeniul mass-mediei și apărători ai libertății de exprimare. S-a acordat sprijin unui număr de aproape 5 000 de persoane din Ucraina, Rusia, Belarus, Myanmar, Sudan, Afganistan și din alte țări. Programul oferă burse de urgență, formare și consolidarea capacităților, programe de burse și centre de jurnalism de exil. Activitatea constă într-un fond pentru mass-media exilată, granturi de cercetare și studiu, burse, sprijin juridic și psihosocial și programe de găzduire.

Majoritatea statelor membre contribuitoare¹⁷⁹ publică informații cu privire la **oportunitățile de finanțare disponibile** pe pagina web a guvernului sau a unei agenții sau pe platformele de comunicare socială. Cu toate acestea, în unele cazuri, informațiile se referă doar la o singură sursă sau surse de finanțare dintr-un anumit domeniu de politică și nu este disponibilă nicio sursă de informații centralizată privind toate informațiile referitoare la finanțare.

Spania gestionează o bază de date națională privind subvențiile, toate cererile de propuneri fiind publicate în Monitorul Oficial și înregistrate în Sistemul național de publicitate a subvențiilor și granturilor publice¹⁸⁰. De asemenea, **România** a dezvoltat o platformă online cu informații privind oportunitățile de finanțare disponibile la nivelul UE și la nivel național. Acest punct unic de acces funcționează, de asemenea, ca instrument de identificare a partenerilor de finanțare și de schimb de bune practici¹⁸¹. În **Finlanda**, punctul de contact național CEDV cooperează cu societatea civilă prin organizarea de sesiuni de formare și informare cu privire la oportunitățile de

¹⁷⁶ Un nou articol a fost introdus prin Legea din 23 decembrie 2022 privind bugetul de venituri și cheltuieli al statului pentru exercițiul financiar 2023 pentru a facilita finanțarea proiectelor în domeniul drepturilor omului în Luxemburg. Au fost selectate șapte proiecte pentru cererea de proiecte 2023 ([Appel à projets 2023 - Promouvoir les droits humains - Projets sélectionnés - Ministère de la Justice // Le gouvernement luxembourgeois](#)).

¹⁷⁷ În mod similar, în **Austria**, ONG-urile române implementează proiecte privind facilitarea accesului romilor la piața forței de muncă. **Danemarca** finanțează OSC-uri pentru a pune în aplicare planuri de acțiune, strategii și inițiative de politică la nivel național, regional și local. În **Croația** se acordă finanțare asociațiilor de persoane cu handicap și instituțiilor culturale pentru a face conținutul cultural mai accesibil. În **Suedia**, guvernul acordă granturi care vizează în mod explicit sprijinirea societății civile [a se vedea Ordonanța (2021:227)] și acordă finanțare organizațiilor de pensionari, care își sprijină membrii în mai multe domenii [Ordonanța (2003:752)].

¹⁷⁸ [Inițiativa Hannah Arendt \(hannah-arendt-initiative.de\)](#). Inițiativa este finanțată de Ministerul Afacerilor Externe din Germania și de comisarul federal german pentru cultură și mass-media și este pusă în aplicare în cooperare cu Academia Deutsche Welle, Fondul european pentru jurnalism în exil, *MICT – Media in Cooperation and Transition* (Mass-media în contextul cooperării și tranziției), Centrul european pentru libertatea presei și a mass-mediei și alții.

¹⁷⁹ Austria, Finlanda, Germania, Danemarca, Estonia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Letonia, Polonia, România, Suedia, Slovenia, Slovacia.

¹⁸⁰ În plus, Consiliul de Stat al ONG-urilor de Acțiune Socială este mandatat să asigure schimbul de informații cu administrația de stat cu privire la finanțarea ONG-urilor din sectorul social [[Plataforma de ONG de Acción Social | Convenios y Alianzas. Alianzas estatales \(plataformaong.org\)](#)].

¹⁸¹ În temeiul dispozițiilor articolului 5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 122/2022, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene coordonează comunicarea și diseminarea informațiilor publice referitoare la accesarea finanțării externe [[Oportunități de finanțare UE \(gov.ro\)](#)].

finanțare, prin participarea la evenimente și prin colaborarea cu structurile existente, cum ar fi Consiliul consultativ pentru societatea civilă, alte consilii și agenții consultative guvernamentale și rețele de organizații-umbrelă.

În paralel cu eforturile de mai sus, OSC-urile raportează că au suferit de pe urma **reducerilor de fonduri**¹⁸² motivate politic, care le afectează negativ capacitățile operaționale și posibilitățile de a contribui la un discurs deschis și democratic. La fel ca în fiecare an, raportul privind carta reunește exemple furnizate de statele membre, de punctele focale ale cartei, de societatea civilă și de alte părți interesate. Aceasta înseamnă că nu sunt colectate informații comparabile cu privire la toate cazurile în care fondurile pentru OSC-uri au fost reduse, condițiile de finanțare au fost înăsprite în mod disproporționat sau situația actorilor din domeniul drepturilor fundamentale a fost altfel afectată în ultimul an. Cu toate acestea, având în vedere datele recente, aceste evoluții continuă să aibă loc în întreaga UE¹⁸³.

În plus, în cadrul sondajului în rândul societății civile realizat pentru întocmirea prezentului raport, **au fost identificate două provocări principale în ceea ce privește finanțarea națională pentru societatea civilă**: lipsa finanțării disponibile din cauza concentrării tematiche a activităților respondenților (35 %) și lipsa finanțării de bază sau a finanțării pentru infrastructură (30 %). Printre alte aspecte percepute ca provocări de către societatea civilă se numără informațiile insuficiente sau greu de găsit (22 %), lipsa finanțării pentru proiectele organizațiilor mai mici sau pentru proiectele mai mici (22 %) și impactul limitat al proiectelor din cauza ciclurilor scurte de finanțare sau a lipsei de finanțare ulterioară (21 %)¹⁸⁴.

În plus, statele membre raportează cu privire la **cooperarea cu donatorii internaționali** în domeniul finanțării pentru drepturile fundamentale. Acest lucru este valabil în special în domeniul acțiunii externe, în care statele membre contribuie la finanțarea organismelor internaționale și regionale din domeniul drepturilor omului, precum și a OSC-urilor internaționale. În plus, unele state membre acordă granturi bilaterale actorilor din domeniul drepturilor omului în cadrul politicilor lor externe¹⁸⁵ sau au instituit programe de cooperare bilaterală¹⁸⁶.

În ceea ce privește utilizarea oportunităților de finanțare din partea terților în statele membre, **Bulgaria** a combinat finanțarea de la bugetul de stat, programul „Justiție” și granturile SEE/norvegiene pentru a consolida capacitatea sistemului judiciar în domeniul drepturilor fundamentale, inclusiv în ceea ce privește formarea judiciară, justiția în interesul copilului și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. **Polonia** raportează cu privire la mai multe inițiative din domeniul administrării justiției care au fost finanțate prin programul „Justiție” și prin granturile SEE/norvegiene. În **România**, au fost finalizate 12 proiecte finanțate din granturile SEE/norvegiene privind îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate pentru grupurile vulnerabile, inclusiv pentru romi¹⁸⁷. **Slovenia** face referire la proiectele cofinanțate de Consiliul Europei și la sprijinul UE pentru reforme structurale¹⁸⁸.

¹⁸² În total, peste 30 % dintre organizațiile care au răspuns la consultarea FRA privind spațiul civic au raportat că au suferit de pe urma reducerilor de fonduri motivate politic în 2023 (a se vedea [Raport privind principalele constatări ale consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023](#), figura 11, p. 9) și în 2022 (a se vedea [FRA 2023, Protejarea societății civile – actualizare 2023](#), figura 5, p. 28).

¹⁸³ [Raport privind principalele constatări ale consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023](#), figurile 13 și 15, p. 12 și 14.

¹⁸⁴ Consultarea online prin intermediul Platformei drepturilor fundamentale, întrebarea 7: „Care sunt principalele provocări cu care vă confrunțați în ceea ce privește finanțarea națională pentru drepturile fundamentale acordată de statul dumneavoastră membru?”.

¹⁸⁵ Astfel cum au raportat, de exemplu, **Croația, Italia, Suedia**.

¹⁸⁶ De exemplu, Programul de cooperare elvețiano-croat.

¹⁸⁷ [776-lista-proiecte-apel-1-ro-sanatate.pdf \(eeagrants.ro\)](#).

¹⁸⁸ [Barnahus v Sloveniji \(skupni projekt Evropske unije in Sveta Evrope\)](#); Îmbunătățirea sistemelor de justiție pentru minori și consolidarea educației și formării personalului din penitenciare în Slovenia.

4.2. Rolul INDO, al organismelor de promovare a egalității și al ombudsmanilor în finanțarea pentru drepturile fundamentale

Consultările desfășurate în sprijinul prezentului raport au fost marcate de un interes ridicat din partea INDO, a organismelor de promovare a egalității și a ombudsmanilor. În total, 20 dintre acestea și rețelele lor de la nivelul UE au participat la consultarea specifică¹⁸⁹.

INDO în cadrul strategiei privind carta – element central pentru punerea în aplicare a cartei
În strategia privind carta, Comisia a luat act de rolul esențial al INDO în crearea unei legături între guvern și societatea civilă. INDO promovează protecția tuturor drepturilor fundamentale prin monitorizarea aplicării cartei, prin furnizarea de informații și sprijin victimelor încălcărilor drepturilor și prin cooperarea cu alte instituții naționale pentru a îmbunătăți utilizarea și cunoașterea cartei. Având în vedere statutul lor independent și expertiza în monitorizarea și consilierea autorităților, INDO ar putea juca un rol în asigurarea faptului că programele finanțate de UE sunt concepute și implementate în conformitate cu carta¹⁹⁰.

În ceea ce privește finanțarea pentru promovarea și protecția drepturilor fundamentale, INDO, organismele de promovare a egalității și ombudsmanii contributory au subliniat **limitările impuse de mandatele lor**. După cum a remarcat, de asemenea, ENNHRI în declarația sa specifică din 2022¹⁹¹, în conformitate cu Principiile de la Paris ale ONU¹⁹², nu este oportun ca INDO să ocupe o poziție de decizie sau de vot în cadrul comitetelor de monitorizare legate de punerea în aplicare a condiției favorizante orizontale privind carta sau să emită certificate privind respectarea drepturilor fundamentale de către proiectele finanțate.

Activitățile INDO, ale organismelor de promovare a egalității și ale ombudsmanilor sunt, în general, finanțate de la bugetul de stat, care poate fi completat ocazional cu finanțare externă (cum ar fi din granturile norvegiene/SEE). Majoritatea INDO, a organismelor de promovare a egalității și a ombudsmanilor respondenți nu acordă ei înșiși finanțare pentru proiecte privind drepturile fundamentale. Mandatele lor nu însărcinează aceste organisme cu activități legate de finanțare.

Există însă excepții. Legea generală germană privind egalitatea de tratament permite organismului național de promovare a egalității¹⁹³ să finanțeze proiecte în interes federal, atunci când acestea nu pot fi finanțate efectiv de un stat federal. În consecință, acesta lansează cereri de finanțare în conformitate cu orientările sale de finanțare și cu bugetul său anual¹⁹⁴.

¹⁸⁹ S-au primit contribuții din partea ENNHRI și a Equinet.

¹⁹⁰ Strategia privind carta, p. 9, 11.

¹⁹¹ [ENNHRI-Statement-on-NHRIs-Monitoring-Fundamental-Rights-Compliance-Of-EU-Funds.pdf](#).

¹⁹² Principiile referitoare la statutul instituțiilor naționale (Principiile de la Paris), Rezoluția Adunării Generale 48/134 din 20 decembrie 1993.

¹⁹³ Agenția Federală Antidiscriminare [Antidiskriminierungsstelle des Bundes (**FADA**)].

¹⁹⁴ [Antidiskriminierungsstelle – Pagina principală – Der Link war falsch, die Adresse ist die richtige!; Legea generală privind egalitatea de tratament \(Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz – AGG\) \(gesetze-im-internet.de\)](#).

În **Germania**, au fost alocate fonduri pentru **programul de finanțare la nivelul landurilor – Respekt***, primul program federal de finanțare a structurilor de consiliere și sprijin pentru victimele discriminării. Cu un buget de 4,8 milioane EUR în 2023 și de 5,75 milioane EUR în 2024, FADA a ales 35 de proiecte-pilot din cele 103 cereri, în coordonare cu statele federale. Majoritatea proiectelor au o dimensiune regională (doar nouă au o abordare națională). De exemplu, proiectele oferă, cu titlu experimental, consiliere și consultanță juridică în regiunile insuficient deservite sau extind serviciile de consiliere și consultanță pentru victimele discriminării în zonele rurale. Un proiect stabilește standarde pentru organismele locale și municipale de promovare a egalității și de combatere a discriminării.

În mod similar, în **Irlanda**, Legea din 2014 privind Comisia pentru drepturile omului și egalitate din Irlanda mandatează INDO să acorde granturi pentru activități de promovare a drepturilor omului și a egalității. Finanțarea este acordată în conformitate cu prioritățile stabilite într-o declarație de strategie¹⁹⁵ și este pusă la dispoziție în cadrul unui sistem de acordare de granturi mici (constând în granturi de până la 6 000 EUR) și sub formă de granturi generale (de până la 20 000 EUR). INDO a finanțat peste 200 de proiecte pentru a sprijini grupurile mici de titulari de drepturi și grupurile plasate sub responsabilitatea comunității. Sistemul salută, de asemenea, parteneriatele dintre mai multe organizații.

Niciunul dintre INDO, organismele de promovare a egalității sau ombudsmanii respondenți nu îi informează pe potențialii solicitanți cu privire la oportunitățile de finanțare disponibile. Cu toate acestea, **Ombudsmanul din Grecia** a menționat că ar putea face recomandări administrației publice cu privire la promovarea și protecția drepturilor fundamentale, inclusiv prin finanțare.

Unii ombudsmani și INDO sunt implicați în alte activități de finanțare. **Ombudsmanul din Croația** sprijină cererile de finanțare din partea OSC-urilor cunoscute. **Ombudsmanii din Croația, Cipru și Grecia**, precum și INDO din **Bulgaria, Spania și Slovenia** participă la evenimente organizate de OSC-uri ca parte a proiectelor finanțate sau participă la activități de proiect ca parte a unei coaliții.

Proiectul **Rooting for Rights (R4R)**¹⁹⁶ promovează utilizarea cartei pentru protecția drepturilor solicitanților de protecție internațională în **Cipru, Grecia, Malta și Portugalia**. Pe baza strategiei privind cartă, proiectul se axează pe sensibilizarea și promovarea în rândul autorităților naționale (ajungând în total la 25 de instituții naționale, organisme din domeniul drepturilor omului, actori statali și ombudsmani). Acesta consolidează capacitățile practicienilor din domeniul dreptului, ale OSC-urilor și ale persoanelor din prima linie de a invoca în mod eficace cartă atunci când sprijină solicitanții de protecție internațională și elaborează materiale pentru a-i informa cu privire la drepturile lor. Comisia națională elenă pentru drepturile omului participă în temeiul mandatului său de monitorizare a încălcărilor drepturilor omului și de consiliere privind politicile în domeniul drepturilor omului.

Mai multe INDO, organisme de promovare a egalității și ombudsmani cooperează cu alți donatori. Aceasta include cooperarea cu granturile SEE/norvegiene (**ombudsmanii din Cipru, Cehia și Grecia, INDO din Slovenia**). Contribuitorii se referă, de asemenea, la proiecte bilaterale finanțate de **Țările de Jos** și de USAID, precum și la cooperarea în cadrul proiectelor cu Consiliul Europei și cu FRA.

¹⁹⁵ [Declarația de strategie 2022-2024 – IHREC – Comisia pentru drepturile omului și egalitate din Irlanda](#).

¹⁹⁶ Finanțat din cererea de propuneri CEDV cu numărul CERV-2022-CHAR-LITI. Proiectul a fost implementat în perioada ianuarie 2023-iunie 2024; [Rooting for Rights – aditus foundation](#).

Finanțată de granturile SEE/norvegiene, FRA a implementat un proiect regional privind „sprijinirea instituțiilor naționale pentru drepturile omului în monitorizarea drepturilor fundamentale și a aspectelor legate de drepturile fundamentale ale statului de drept” în **Bulgaria, Croația, Cipru, Letonia, Polonia, Slovacia și Slovenia**¹⁹⁷. Beneficiarii proiectului au fost INDO, care au întreprins activități pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale în execuția fondurilor UE. ENNHRI a participat în calitate de partener specialist. Proiectul a vizat îmbunătățirea utilizării cartei de către INDO și consolidarea rolului acestora în asigurarea respectării cartei la nivel național, consolidarea capacității lor de monitorizare a drepturilor fundamentale și a statului de drept și consolidarea în continuare a capacității de monitorizare a respectării drepturilor fundamentale în execuția fondurilor UE.

INDO, organismele de promovare a egalității și ombudsmanii se referă, de asemenea, la finanțarea pusă la dispoziție de Equinet și ENNHRI. Una dintre activitățile puse în aplicare de ENNHRI în cadrul grantului său de funcționare CEDV este sprijinul financiar acordat terților. Această posibilitate de re acordare de granturi a permis ENNHRI să furnizeze fonduri INDO membre în urma unei cereri de propuneri specifice, iar în 2023 au fost puse în aplicare nouă proiecte privind progresele strategice în promovarea și protecția drepturilor fundamentale la nivel național.

Pe lângă provocările identificate în monitorizarea punerii în aplicare a Cartei în ceea ce privește plata fondurilor UE¹⁹⁸, **Ombudsmanul din Croația** atrage atenția asupra anumitor probleme legate de finanțare, cum ar fi întârzierile în publicarea cererilor de finanțare, lipsa cererilor multianuale și sarcina administrativă excesivă pentru organizațiile care își desfășoară activitatea în domeniul monitorizării drepturilor fundamentale, al activităților de supraveghere, al acțiunilor de promovare și al nediscriminării¹⁹⁹. **INDO din Slovacia** atrage atenția asupra lipsei unei finanțări durabile, care nu este bazată pe proiecte, pentru OSC-uri²⁰⁰.

5. Cooperarea dintre UE și alți donatori publici și privați

Eforturile de finanțare ale UE în domeniul drepturilor fundamentale completează eforturile depuse de alți donatori internaționali, publici și privați. UE și alți actori internaționali oferă finanțare relevantă pentru drepturile fundamentale atât în UE, cât și în țările vecine și cele candidate, precum și la nivel mondial. În țările terțe, UE sprijină promovarea drepturilor omului

¹⁹⁷ [Sprijinirea instituțiilor naționale pentru drepturile omului în monitorizarea drepturilor fundamentale și a aspectelor legate de drepturile fundamentale ale statului de drept | Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene \(europa.eu\); Consolidarea INDO pentru a promova valorile comune ale UE și Carta drepturilor fundamentale a UE: rezultatele Conferinței FRA privind INDO – ENNHRI.](#)

¹⁹⁸ A se vedea punctul 3.8.2 de mai sus.

¹⁹⁹ Contribuția Ombudsmanului din Republica Croația la consultările specifice desfășurate în sprijinul prezentului raport, p. 5. În raportul din 2024 privind statul de drept, în capitolul consacrat situației statului de drept din Croația (p. 31), se constată că, potrivit guvernului, în 2023, tendințele de finanțare au trecut de la sprijinul pe termen scurt la finanțarea multianuală sistematică și continuă. Cu toate acestea, unele organizații ale societății civile au făcut referire la creșterea sarcinii administrative în ceea ce privește solicitarea de fonduri, precum și la provocările legate de prioritizarea finanțării.

²⁰⁰ Contribuția Centrului național slovac pentru drepturile omului la consultările specifice desfășurate în sprijinul prezentului raport, p. 4. În raportul din 2024 privind statul de drept, în capitolul consacrat situației statului de drept din Slovacia (p. 35), se constată că mediul pentru OSC s-a deteriorat, în special pentru organizațiile societății civile care supraveghează activitățile statului sau care își desfășoară activitatea în domeniul drepturilor omului. Au fost adoptate măsuri pentru a întrerupe finanțarea publică a anumitor organizații ale societății civile, în special a organizațiilor LGBTIQ, și a unor activități precum combaterea dezinformării sau protecția drepturilor omului.

și a democrației prin politicile sale externe, precum și promovarea valorilor universale pentru toți. Organizațiile filantropice, ca parte a societății civile, sprijină, de asemenea, alte OSC-uri, completând inițiativele guvernamentale și pe cele ale sectorului privat²⁰¹.

Pe baza contribuțiilor obținute în urma consultărilor specifice²⁰², prezentul capitol arată modul în care mai mulți actori pun la dispoziție fonduri pentru proiecte privind drepturile fundamentale și depun eforturi pentru a se asigura că temele și metodologiile acestora corespund nevoilor beneficiarilor de pe teren. Deși consultările indică compatibilitatea generală a acestor eforturi, ele arată, de asemenea, că ar putea fi luate măsuri suplimentare pentru a crea sinergii explicite.

5.1. Finanțarea drepturilor fundamentale în UE din partea altor donatori publici și privați

Mai mulți donatori internaționali publici și privați oferă finanțare pentru promovarea și protejarea drepturilor fundamentale în UE prin finanțare de proiecte și finanțare bilaterală directă. În cadrul consultării anuale a FRA privind spațiul civic, care acoperă experiența din 2023²⁰³, OSC-urile raportează că 15 % din finanțarea lor a provenit de la donatori publici internaționali sau străini, 8 % din granturile SEE și norvegiene și 7 % din alte surse internaționale.

Granturile SEE și norvegiene²⁰⁴ oferă sprijin financiar unui număr de 15 state membre ale UE²⁰⁵ pentru a reduce disparitățile economice și sociale din Spațiul Economic European și pentru a consolida colaborarea. Activitățile trebuie să se bazeze pe respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor omului²⁰⁶. Se acordă finanțare, de exemplu, pentru consolidarea societății civile și capacitarea grupurilor aflate în situații vulnerabile, îmbunătățirea capacității administrațiilor publice de a susține drepturile fundamentale, capacitarea ombudsmanilor, a INDO și a organismelor de promovare a egalității, precum și pentru combaterea discriminării, inclusiv a infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor instigatoare la ură²⁰⁷. Granturile sprijină, de asemenea, incluziunea și

²⁰¹ Potrivit Philea, în Europa există peste 186 000 de organizații filantropice. Deși nu sunt disponibile date exacte cu privire la finanțarea pe care o furnizează în domeniul drepturilor fundamentale, finanțarea anuală totală furnizată este estimată la 54,5 miliarde EUR.

²⁰² La consultări au participat Consiliul European, Banca de Dezvoltare a Consiliului European, Oficiul mecanismului financiar pentru granturi SEE și norvegiene, Banca Europeană de Investiții, Biroul ONU pentru drepturile omului, USAID, Asociația Philanthropy Europe (Philea) și Stiftung Mercator.

²⁰³ Raport privind principalele constatări ale [consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023](#), figura 18, p. 17.

²⁰⁴ [Pagina principală | Granturi SEE](#).

²⁰⁵ Bulgaria, Croația, Cehia, Estonia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia și Slovenia.

²⁰⁶ [Protocolul 38C privind mecanismul financiar al SEE \(2014-2021\)](#), articolul 1 alineatul (2). De asemenea, [Consiliul dă undă verde acordurilor privind mecanismul financiar al SEE și mecanismul financiar norvegian pentru perioada 2021-2028 – Consiliul \(europa.eu\)](#).

²⁰⁷ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene, cu referire la finanțarea acordată în cadrul priorității „Cultură, societatea civilă, buna guvernare, drepturile și libertățile fundamentale”.

capacitarea romilor, cu un accent special pe țările cu populații mari de romi (**Bulgaria, Cehia, Grecia, România și Slovacia**)²⁰⁸.

În **România**, un proiect a furnizat servicii sociale, medicale și educaționale pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale. Implementat în cooperare cu membrii comunității afectate, în special cu romii, acesta a inclus elaborarea unei metodologii durabile de relocare și achiziționarea a 63 de locuințe sociale pentru familii²⁰⁹. În **Bulgaria**, programul a sprijinit centrele pentru tineret și serviciile de îngrijire a copiilor preșcolari din așezări îndepărtate, rurale și/sau sărace, precum și un acces îmbunătățit la educație, ocuparea forței de muncă, servicii sociale și de sănătate.

Granturile SEE și norvegiene finanțează, de asemenea, inițiative bilaterale în statele beneficiare, precum și **parteneriate pentru proiecte cu țările vecine ale UE**. Acestea cooperează cu Consiliul Europei, cu FRA și cu OCDE. Aceste organizații partenere internaționale le oferă consiliere cu privire la programe și proiecte și își implementează propriile proiecte.

Proiectul „**Ajutor cuprinzător pentru victimele violenței sexuale din Ucraina**” oferă sprijin refugiaților ucraineni care sunt victime ale violenței sexuale prin intermediul unei linii de asistență telefonică 24/7 și sub formă de consiliere socială și psihologică și de sprijin juridic, medical și material. Finanțat cu un fond bilateral din **Lituania**, proiectul oferă, de asemenea, cunoștințe de la alte organizații care organizează cursuri de formare în domeniul traumelor.

De asemenea, **USAID**²¹⁰ urmărește să susțină și să dezvolte în continuare societăți deschise, bazate pe drepturi, democratice, egale și favorabile incluziunii, bazate pe statul de drept. Aceasta sprijină inițiativele OSC-urilor, ale apărătorilor drepturilor omului și ale grupurilor de supraveghere, precum și ale instituțiilor responsabile, cum ar fi INDO, ombudsmanii, precum și procurorii și judecătorii din **Bulgaria, Ungaria și Polonia**. Agenția a lansat acordarea de sprijin activiștilor pentru drepturile omului aflați în exil prin acordarea de granturi în **Polonia și Germania** și în afara UE, pentru programe de sprijinire a activiștilor ruși și belaruși²¹¹.

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului oferă finanțare prin intermediul Fondului voluntar al Națiunilor Unite pentru victimele torturii și al Fondului fiduciar voluntar al Națiunilor Unite privind formele contemporane de sclavie. Organizații din **Belgia, Croația, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Țările de Jos,**

²⁰⁸ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene, cu referire la finanțarea acordată în cadrul priorității „*Incluziunea socială, ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor și reducerea sărăciei*”, care oferă, de asemenea, finanțare pentru a promova îndeplinirea celui mai înalt standard de sănătate posibil, inclusiv pentru copii și pentru persoanele aflate în situații vulnerabile, precum și pentru persoanele din zonele defavorizate. În cadrul priorității „*Justiție și afaceri interne*”, granturile SEE și norvegiene au sprijinit proiecte care le permit solicitanților de azil să solicite protecție internațională, îmbunătățirea serviciilor corecționale în conformitate cu standardele internaționale și europene, cooperarea polițienească internațională, precum și proiecte de sporire a eficienței și eficacității sistemului judiciar și de combatere a violenței domestice și a violenței de gen.

²⁰⁹ [Proiectele care ajută comunitățile de romi să iasă din cartierele sărace | Granturi SEE](#).

²¹⁰ [Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională \(usaid.gov\)](#).

²¹¹ Contribuția USAID. Sprijinul include asistență tehnică și financiară pentru consolidarea capacităților organizaționale și sprijinirea diversificării financiare, implicarea și comunicarea publică, crearea de coaliții, susținerea și promovarea reformelor democratice, precum și reforme menite să îmbunătățească mediul general de funcționare a societății civile. De asemenea, USAID sprijină tot mai mult inițiativele informale și mișcările civice din țări precum Armenia, Ucraina și Moldova. Aceasta a oferit programe de formare în domeniul reprezentării intereselor grupurilor aflate în situații vulnerabile din Serbia, Kosovo și Macedonia de Nord și a sprijinit comunitățile LGBTI+.

România și Spania²¹² au primit finanțare destinată organizațiilor care oferă sprijin direct persoanelor care au supraviețuit torturii și sclaviei.

Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB) acordă împrumuturi pe termen lung pentru infrastructură în mai multe sectoare care intră sub incidența cartei. BEI investește în proiecte din domeniul infrastructurii sociale, al energiei din surse regenerabile, al finanțării favorabile incluziunii și al dezvoltării urbane, combină împrumuturile cu granturi și sprijină proiectele de investiții. CEB finanțează în principal infrastructura pentru locuințe, educație și asistență medicală²¹³. De asemenea, se oferă împrumuturi și granturi membrilor CEB din afara UE, în special în Balcanii de Vest și în vecinătatea estică.

Toți donatorii contribuitori solicită feedback din partea părților interesate cu privire la elaborarea și implementarea programelor²¹⁴. Donatorii internaționali organizează consultări și sesiuni de informare în statele beneficiare²¹⁵ și implică partenerii în luarea deciziilor privind modul în care sunt utilizate fondurile pentru proiecte, în adaptarea la schimbările politice și în stabilirea termenelor²¹⁶. Potrivit FRA, consultările cu OSC-urile pentru dezvoltarea de noi programe de finanțare au loc mai des cu organizațiile mai mari²¹⁷. Donatorii oferă, de asemenea, alte forme de sprijin, și anume consolidarea capacităților, expertiză tehnică și mentorat²¹⁸. Operatorii fondurilor sunt recrutați din statele beneficiare pe baza cunoștințelor lor despre societatea civilă din țările respective, pentru a se asigura că nevoile beneficiarilor sunt satisfăcute²¹⁹.

Donatorii contribuitori consideră, de asemenea, că există un potențial de simplificare suplimentară pentru a reduce sarcina administrativă și pentru a oferi o flexibilitate suplimentară. Ei se referă, de asemenea, la **o reflecție continuă asupra modului de asigurare a alinierii dintre activitățile finanțate și valorile granturilor**²²⁰. De asemenea, este nevoie de asistență pentru a îmbunătăți capacitățile participanților în ceea ce privește drepturile

²¹² Contribuția Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului.

²¹³ CEB urmărește să vizeze grupurile aflate în situații vulnerabile, copiii, persoanele în vârstă și persoanele cu handicap. Aceasta oferă granturi pentru proiecte în toate statele membre, cu excepția Austriei, care nu este membră. CEB își analizează propunerile, încercând să identifice beneficiarii vulnerabili în vederea monitorizării viitoare.

²¹⁴ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene; contribuția Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, ambele referindu-se la aplicarea unei metodologii participative pentru dezvoltarea gestionării proiectelor și conceperea proiectelor, precum și la sprijinirea potențialilor beneficiari de granturi în dezvoltarea proiectelor.

²¹⁵ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene, care raportează că au organizat sesiuni cu privire la modul de depunere a cererilor, că au sporit aria de acoperire a zonelor geografice insuficient deservite prin acordarea de granturi fără nicio cerință de cofinanțare și prin organizarea de sesiuni cu privire la modul de depunere a cererilor, precum și că au organizat apeluri specifice pe teme specifice, cum ar fi incluziunea și capacitatea romilor.

²¹⁶ Contribuția USAid; contribuția Philea, p. 6. Philea observă că organizațiile filantropice oferă alte tipuri de sprijin decât granturile, cum ar fi sprijinul pentru dezvoltarea organizațională și colaborarea în rețea, precum și premii și distincții.

²¹⁷ Raport privind principalele constatări ale consultării FRA privind spațiul civic pentru 2023, figura 25, p. 23, [report-key-findings-fra-civic-space-consultation-covering-2023.pdf](https://european-civil-society.eu/report-key-findings-fra-civic-space-consultation-covering-2023.pdf) (europa.eu). Printre tipurile de finanțare considerate relevante de către OSC-uri se numără finanțarea pentru susținerea și promovarea în rândul factorilor de decizie politică, dezvoltarea organizațională, precum și pentru dezvoltarea organizațională, acțiunile publice de susținere și promovare și campaniile publice, dezvoltarea capacităților propriului personal și ale voluntarilor și activitățile de supraveghere.

²¹⁸ Contribuția USAid.

²¹⁹ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene, cu referire la Fondul pentru cetățeni activi (*Active Citizens Fund*).

²²⁰ Contribuția Granturilor SEE/norvegiene.

fundamentale în general²²¹, precum și de **formare și mentorat înainte de depunerea cererilor**, pentru a ajuta în special organizațiile mai mici să depună cereri de finanțare²²².

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului se referă la un **deficit de finanțare** pentru cele două fonduri ale sale, în care numărul mare de cereri, pentru care nu a fost în măsură să acorde finanțare, arată cum mii de victime sunt lăsate fără asistență, în pofida nevoii lor de sprijin. Acest lucru demonstrează **necesitatea diversificării surselor de finanțare**, inclusiv cu donatori privați.

CEB subliniază **rolul esențial al granturilor pentru dezvoltarea infrastructurii sociale** și a proiectelor de îngrijire, deoarece proiectele din aceste domenii nu generează, în mod normal, venituri. Acestea sunt adesea implementate la nivel regional și local, unde nevoia de expertiză tehnică ar putea fi mai mare. Acordarea de granturi care respectă drepturile poate avea, de asemenea, efectul benefic de a stimula proiectele să își construiască activitățile într-un mod care să promoveze drepturile fundamentale.

Fundațiile filantropice răspund nevoilor de finanțare prin emiterea unei combinații de granturi pentru proiecte și de granturi pentru consolidarea capacităților, prin finanțarea activităților de bază ale organizațiilor și prin sprijinirea organizațiilor locale prin re acordarea de granturi și acordarea de microgranturi²²³.

Organizațiile filantropice desfășoară activități în ceea ce privește reunirea finanțatorilor pentru drepturile fundamentale. Acest lucru le permite să facă schimb de bune practici de finanțare, astfel încât acestea să poată fi extinse și reproduse, să pună în comun fonduri pentru cauze specifice sau inițiative comune. De asemenea, ele se angajează în activități de cercetare și de diseminare a informațiilor privind oportunitățile și deficitul de finanțare și evaluează impactul finanțării. Mai multe dintre acestea cooperează și cu alți donatori, inclusiv cu UE.

Una dintre activitățile **Philea** este conectarea membrilor săi prin intermediul rețelelor tematice. Printre acestea se numără, de exemplu:

- **Rețeaua pentru democrație Philea**, care facilitează acțiunile de colaborare privind apărarea și dezvoltarea democrației. Rețeaua reunește fundații pentru discuții și schimb de cunoștințe.

- **Forumul finanțatorilor pentru jurnalism Philea** le permite finanțatorilor să se implice într-un mod interactiv și proactiv cu privire la chestiunea jurnalismului independent și de calitate și la rolul său în sprijinirea democrației²²⁴.

În ceea ce privește finanțarea comună, Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului desfășoară „**acțiuni cu donatori multipli**”, în cadrul cărora o contribuție financiară din partea UE este combinată cu finanțarea din partea altor donatori în același scop²²⁵. USAID raportează că a colaborat cu UE, cu Oak Foundation, cu Civitates și cu alți

²²¹ Contribuția BEI.

²²² Contribuția USAid.

²²³ Contribuția Philea, p. 6.

²²⁴ Contribuția Philea, p. 6-10. Potrivit Philea, este necesar un dialog mai intens între finanțatorii publici și filantropici în diferite domenii de politică, inclusiv în domeniul climei, al democrației, al egalității și al parteneriatelor pentru dezvoltare. Philea dezvoltă un ecosistem divers și incluziv de fundații, organizații filantropice și rețele care lucrează pentru binele comun.

²²⁵ Contribuția Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului. Acordurile de contribuție UE-Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului încheiate în sprijinul promovării și protecției drepturilor omului în Azerbaidjan, Burkina Faso, Ciad, Cambodgia, Columbia, Georgia, Guatemala, Mauritania, Mexic, Moldova, Niger, teritoriile palestiniene ocupate, Peru, Filipine, Sudan, Siria, Thailanda, Ucraina, Venezuela și Yemen. Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului cooperează

donatori în ceea ce privește furnizarea de finanțare²²⁶, iar Consiliul Europei sprijină tot mai mult reformele din statele membre ale UE prin furnizarea de expertiză în proiectele finanțate prin mecanismul IST²²⁷.

Prezentul raport arată că eforturile de finanțare ale UE și ale altor donatori în domeniul drepturilor fundamentale se consolidează reciproc. Ca urmare a seminarului din 2023 privind sprijinirea societății civile prin finanțare²²⁸, între donatorii publici și cei privați, inclusiv Comisia, au fost organizate **reuniuni informale de schimb privind finanțarea drepturilor fundamentale**²²⁹. Schimburile continue rămân necesare pentru a asigura compatibilitatea eforturilor și schimbul de informații și de bune practici de finanțare în conformitate cu nevoile beneficiarilor.

5.2. Finanțarea drepturilor omului în politicile externe

În acțiunile sale externe, UE utilizează o serie de instrumente pentru a susține, atât în cadrul relațiilor sale bilaterale, cât și în forurile multilaterale, drepturile omului, democrația și statul de drept, în principal prin intermediul **Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI) – Europa globală**. IVCDCI include un „program tematic pentru drepturile omului și democrație”, în valoare totală de 1,5 miliarde EUR pentru perioada 2021-2027. Acesta contribuie la punerea în aplicare a priorităților Planului de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2027²³⁰, a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU²³¹ și a obiectivelor Pactului verde în ceea ce privește impactul degradării mediului și al schimbărilor climatice asupra drepturilor omului, sprijinind totodată misiunile de observare a alegerilor.

Aproximativ jumătate din această finanțare este gestionată de delegațiile UE. Proiectele promovează drepturile civile și politice și drepturile sociale, economice și culturale în țările partenere și sprijină organismele din domeniul drepturilor omului²³² și democrația la nivel mondial. Alte programe tematice din cadrul IVCDCI finanțează acțiuni în sprijinul drepturilor copiilor, al egalității de gen, al drepturilor sociale, al drepturilor migranților și ale persoanelor

și cu UE, organizând evenimente publice și oferind recunoașterea donatorilor pe platformele de comunicare socială.

²²⁶ Împreună cu CEDV, USAID finanțează **proiectul Engaging Central Europe**, care își propune să capaciteze societatea civilă pentru a proteja, revitaliza și reînnoi democrația în centrul Europei; [Engaging Central Europe | German Marshall Fund of the United States \(gmfus.org\)](#) (Fondul Marshall al Statelor Unite în Germania).

²²⁷ În plus, BEI cooperează cu băncile naționale de promovare din statele membre ale UE pentru a sprijini proiecte în domeniul drepturilor fundamentale, cum ar fi cele privind locuințele sociale în Franța și, împreună cu CEB, privind grupurile vulnerabile din Balcanii de Vest. În mod similar, CEB participă la platformele de finanțare ale UE pentru a promova combinații de diferite surse de finanțare pentru a spori sustenabilitatea financiară a proiectelor. De asemenea, aceasta colaborează cu alte instituții financiare internaționale în vederea cofinanțării și a schimbului de bune practici.

²²⁸ [Sprijinirea organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului prin finanțare](#). A se vedea capitolul 1.

²²⁹ Prima reuniune a avut loc în iunie 2024, în urma unei inițiative a Philea.

²³⁰ https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2024/Action-Plan-EN_2020-2027.pdf [prelungit până în 2027 prin concluziile Consiliului din 27.5.2024 (ST 9508 2024 INIT)].

²³¹ [CELE 17 OBIECTIVE| Dezvoltare durabilă \(un.org\)](#).

²³² Cum ar fi Curtea Penală Internațională și Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului.

strămutate forțat, al sănătății și educației²³³, iar un program sprijină menținerea unui mediu favorabil pentru societatea civilă²³⁴.

Gestionarea fondurilor urmează o abordare bazată pe drepturile omului, cu o analiză a riscurilor legate de drepturile omului și măsuri de asigurare a participării titularilor de drepturi, precum și măsuri de atenuare a riscurilor acolo unde este necesar²³⁵.

Exemple de proiecte globale finanțate din IVCDICI:

- **ProtectDefenders.eu și Fondul de urgență pentru apărătorii drepturilor omului:** un grant în valoare de 30 de milioane EUR acordat unui număr de 12 OSC-uri specializate pentru a oferi sprijin apărătorilor drepturilor omului aflați în pericol la nivel mondial. Acest program este cel mai important de acest tip la nivel mondial și este completat de un mecanism pentru granturi mici, canalizate prin intermediul delegațiilor UE pentru o acoperire mai bună a cazurilor prioritare.

- **Inițiativa Spotlight**, un parteneriat multianual între UE și Organizația Națiunilor Unite, al cărui obiectiv este eliminarea tuturor formelor de violență de gen împotriva femeilor²³⁶. Lansată cu o investiție inițială a UE în valoare de 500 de milioane EUR, inițiativa reprezintă o investiție mondială fără precedent în egalitatea de gen.

- **Instituțiile naționale pentru drepturile omului:** un grant în curs în valoare de 5 milioane EUR pentru secretariatul Alianței mondiale a instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului (GANHRI), asociația globală a INDO din cadrul Oficiului Înalțului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului care reunește rețelele regionale ale INDO. Grantul acoperă activitățile de acreditare și de consolidare a capacităților pentru INDO.

De asemenea, UE finanțează acțiuni care contribuie la promovarea și protecția drepturilor fundamentale în **țările vizate de politica de extindere și de politica europeană de vecinătate**²³⁷. Proiecte relevante sunt finanțate, de exemplu, în Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Muntenegru, Serbia, Turcia și Moldova, precum și în regiunea sud-mediteraneeană.

În plus, UE finanțează **programe comune UE-Consiliul Europei**²³⁸. De exemplu, în cadrul Mecanismului orizontal pentru Balcanii de Vest și Turcia, se acordă sprijin țărilor candidate și potențial candidate la aderarea la UE în vederea îndeplinirii programelor lor de reforme și a respectării standardelor europene, inclusiv în domeniul drepturilor fundamentale.

6. Concluzie

Prezentul raport a subliniat relevanța finanțării UE pentru protejarea, promovarea și asigurarea respectării drepturilor fundamentale în politicile sale interne și externe. Acesta arată modul în care UE contribuie la promovarea drepturilor, a libertăților și a principiilor cartei prin programele sale de finanțare specifice și prin programele sectoriale.

²³³ Acțiunile relevante sunt finanțate din „Programul tematic privind provocările globale”.

²³⁴ Acțiunile relevante sunt finanțate din „Programul privind organizațiile societății civile”. Acțiunile relevante pentru drepturile omului sunt, de asemenea, sprijinite prin pilonul de răspuns rapid al IVCDICI.

²³⁵ În cazul în care sunt identificate preocupări serioase legate de drepturile fundamentale, finanțarea poate fi suspendată sau sistată. În prezent, delegațiile îndeplinesc un obiectiv de 15 % din programele geografice care raportează o contribuție în domeniul drepturilor omului.

²³⁶ Inițiativa răspunde tuturor formelor de violență împotriva femeilor, cu accent pe violența domestică, violența de gen și practicile dăunătoare, feminicidul, traficul de persoane și exploatarea sexuală și economică.

²³⁷ Finanțarea este acordată din programele tematice IVCDICI – Europa globală, din Instrumentul de asistență pentru preaderare și din pachetele financiare regionale și bilaterale ale IVCDICI – Europa globală.

²³⁸ [Proiectele UE cu Consiliul Europei | SEAE \(europa.eu\)](#).

Astfel cum s-a subliniat în strategia privind cartă, este necesar să se consolideze capacitatea celor care au un rol în aplicarea cartei în viața de zi cu zi. Finanțarea este unul dintre principalele mijloace pentru această activitate importantă. Proiectele finanțate – fie de către UE, fie de către statele membre – transformă dispozițiile privind drepturile fundamentale în soluții practice în beneficiul cetățenilor, inclusiv al persoanelor aflate în situații vulnerabile²³⁹.

OSC-urile și apărătorii drepturilor omului reprezintă componente indispensabile ale societăților deschise și democratice care aderă la valorile fondatoare ale Uniunii. Prin urmare, eforturile de finanțare ale UE și ale altor donatori au reflectat preocupări legate de restrângerea spațiului civic în UE și la nivel mondial. Astfel cum s-a recunoscut în raportul pe 2022 privind cartă referitor la un spațiu civic prosper²⁴⁰, OSC-urile trebuie să poată funcționa într-un mediu în care drepturile lor fundamentale și cele ale membrilor lor nu sunt amenințate. Necesitatea de a sprijini și de a capacita un sector activ al societății civile în întreaga Uniune rămâne o prioritate importantă a Comisiei.

În pofida finanțării considerabile puse la dispoziție de UE și de donatorii publici și privați internaționali, fondurile acordate actorilor din domeniul drepturilor fundamentale sunt insuficiente. Printre provocările evidențiate în prezentul raport se numără dificultățile de a găsi informații despre finanțarea disponibilă, lipsa capacității de a solicita finanțare și procesele complicate de depunere a cererilor și de raportare, posibilitățile limitate de a obține finanțare pe termen lung și finanțare pentru activități de bază sau pentru activități din anumite sectoare²⁴¹.

În același timp, raportul demonstrează modul în care UE și donatorii internaționali au luat recent măsuri pentru a remedia aceste deficiențe în limitele impuse de cerințele privind buna gestiune financiară și atenuarea riscurilor. Furnizarea de informații privind oportunitățile de finanțare a fost intensificată și au fost elaborate diferite metodologii de finanțare pentru a răspunde mai bine nevoilor de pe teren.

Pentru un segment semnificativ de actori din domeniul drepturilor fundamentale, finanțarea națională, regională sau locală continuă să fie principala sursă de finanțare. Prin urmare, statele membre au un rol important atât în completarea finanțării UE, cât și în sprijinirea furnizării de finanțare UE prin furnizarea de informații privind oportunitățile de finanțare și prin participarea la proiectele UE în calitate de cofinanțatori. Cooperarea cu statele membre va rămâne un element central în execuția fondurilor UE. În același timp, este necesar să se asigure că informațiile privind oportunitățile de finanțare disponibile ajung la autoritățile regionale și locale.

Comisia salută implicarea extinsă a părților interesate în întocmirea prezentului raport. Părțile interesate, cum ar fi autoritățile naționale, punctele focale ale cartei, OSC-urile, INDO și alți apărători ai drepturilor omului, practicienii din domeniul dreptului și alte persoane, sunt încurajate să distribuie mai departe prezentul raport și să îl utilizeze pentru a-și informa alegătorii cu privire la finanțarea disponibilă din partea UE în domeniul drepturilor fundamentale. De asemenea, Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să organizeze discuții specifice cu privire la raport și este disponibilă pentru a sprijini aceste schimburi.

²³⁹ Pentru exemple de proiecte, a se vedea anexa care însoțește prezentul raport.

²⁴⁰ COM(2022) 716.

²⁴¹ Sondajul FRA, T4.